

Jó Pajtás

2020. XII. 10.

74. évf., 37. szám

Légy optimista!

Aki szereti a matematikát

Szabó Balázs

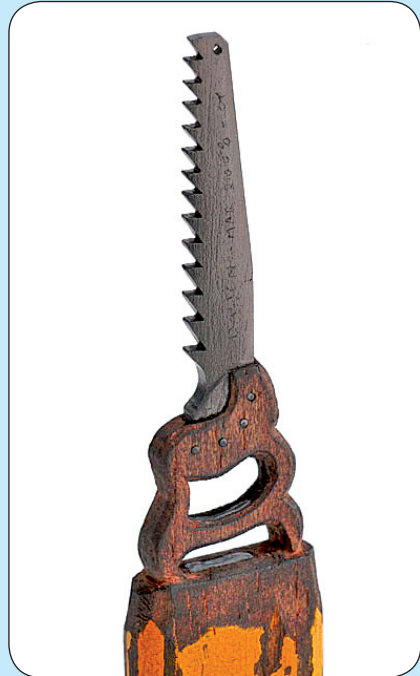
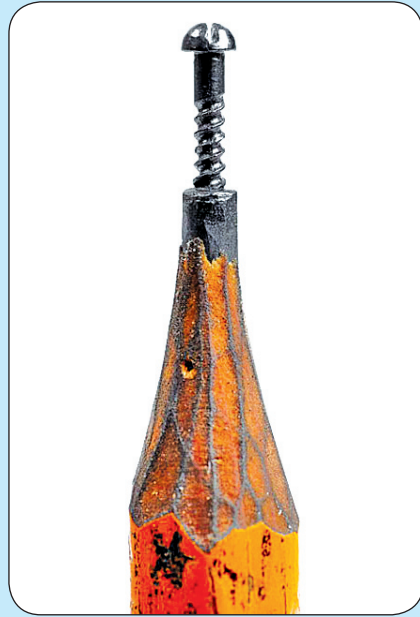

9 770350 914005 1 503 1

Ára 50 dinár

Fotó: Sándor Magdolna

Az elefántcsorda is elfér egy ceruzában

A műfaj egyik legismertebb alakja, a brazil születésű **Dalton Ghatti** immár 30 éve foglalkozik a szobrászat eme meghökkentő ágával. Az ácsmester előtte is szívesen farigcsált fából, majd pl. krétából is, azután első számú hivatása gyakorlása közben ütött szöveget fején a gondolat, hogy akár egy ceruza hegyéből is lehetne ezt-azt alkotni.

Az orosz **Salavat Fidai** a ceruzahegy mellett tökmagra, napraforgómagra és rizsszemekre úgy alkotja meg szobrait, hogy nála akár az Eiffel-torony, a Big Ben vagy éppen a Burdzs al-Arab is elfér pl. egy grafitcerkán.

Az amerikai **Cindy Chinn** elsősorban festő, viszont miniatűr szobrászként is jeleskedik. Hihetetlennek tűnő alkotásait látva tényleg elhiszi az ember, hogy bármi lehetséges. Akár egy egész vasúti szerelvény is feltűnhet egy ceruza hegyéből előbújva, és akár egy elefántcsalád is.

Csináld magad! Készíts ajándéktasakot! Kövesd a 26. oldalon lévő utasítást, a tasakhoz a különleges papírt itt találod!

Fladaró Ancsi

Azzal kezdődött, hogy égre-földre kerestem a titkos füzetem, de sehol sem találtam. Napokig rámultam a szekrényekben, átráztam minden táskát, de hiába. Végül elkeseredésemben bekukkantottam anya kincses fiókjába is, ahol elvileg tilos kutakodni, ám ettől csak még izgalmasabb tereppé válik számomra ez a titokzatos rekesz. Régi fotók, levélkupacok, apró tárgyak bújnak meg benne, csupa olyan dolog rejtőzik itt, ami történeteket mesél, emlékeket idéz. Ha véletlenül rajtakap, hogy a féltett cuccai között matatok könyéig, először mérgesen rám szól, majd mindig odaül mellém, bárgyú mosollyal kiemeli egyet a gyűjteményből, és mesélni kezd.

Ezúttal sem volt ez másképp, most egy bekeretezett fénykép akadt a kezébe, melyen gyerekkori barát-nőjével és egy idős hölggyel ülnek a padon. Mint kiderült, anya éveken keresztül munkálkodott a Vöröskereszt önkénteseként. Azt mondta, akkoriban az ő társaságából szinte mindenki részt vett a szervezet programjaiban, így ismerkedtek össze a képen szereplő Zsuzsa nénivel is, akinek bevásárolni, számlákat fizetni, leveleket feladni segítettek hetente

egy-két alkalommal. Később a kezdeményezés befuccsolt, anyuék viszont továbbra is heti rendszerességgel bekopogtak Zsuzsa nénihez, hiszen az eltelt évek alatt barátság alakult ki közöttük.

Mindig meglepődök hogy miket nem csinált ez az anyu gyerekkorában. Szerinte ezt a kalandvágyat sikeresen örökölttem tőle, és bár a makacsságom apára emlékezteti, nagy dolgokat vihetnék véghez, ha én is akarnám. Mondanom sem kell, hogy egyből elhatároztam, végigjárrom a házakat, becsengetek az összes nyugdíjas lakóhoz, úgyis gyakran gondolkodom arra, hogy több jót kellene cselekednem, de általában nincs semmilyen ötletem.

Egyedül Julka néni fogadta el a segítségem, ezentúl minden szerdán én viszem neki az újságot és a kenyeret. Kíváncsi vagyok, készül-e majd rólunk is közös fénykép, beragasztanám a titkos füzetbe, ami időközben előkerült az ágy alól. Apa szerint nagyon szép dolog a jótékonykodás, az ünnepek közeledtével pedig különösen fontos, hogy odafigyeljünk embertársainkra, és segítsünk, ahol tudunk. Hangsúlyozottan érvényes ez a családunkra is, ahol ennek szellemében ezentúl én leszek Oszkár nyuszi „önkéntes” lomfelelőse is. Erről azonban már több fotó is készült, melyeket alkalomadtán könyörtelenül megsemmisítetek.

EZTFILÓZDKI!

Igazságosság

Gondold el, hogy egy nap a legjobb barátod nagyon furcsa és zavaros körülmények között börtönbe kerül. A barátod a bírósági félreértések és a törvénykezés féresiklásának áldozata, ártatlansága nyilvánvaló, de a bíróság mégis – hamis és koholt vádak alapján életfogytiglani börtönrre ítéli.

Mit teszel? Nincs más választásod: meg kell szöktetned a barátodat. Kitalárod a remek tervet, sőt, segítőt is találsz bőven, hiszen sokan melléd állnak, és osztják a véleményed: ekkora igazságtalanságot nem lehet eltűnni! Hiszen egy ember szabadsága, egész élete a tét.

A szöktetés a terv szerint sikerül, már kifelé tartatok a börtönből, amikor a barátod megáll, és elbizonytalanodva kérdezi: „helyes az, amit éppen teszünk? A törvények egész életemben megvédtek, én pedig most megszököm egyetlen rossz ítélet elől? Ha most összetalálnának az országom állampolgáraival, mégis mit mondanék nekik? Semmibe veszem, és érvénytelennek tartom a törvényeket? Hiszen mi lenne, ha bárki, aki igazságtalannak tartja a törvényeket, egyszerűen megtagadná azokat? Ezt nem tehetem.”

A barátod úgy véli, hogy semmilyen esetben nem cselekedhetünk a törvény ellen, még akkor sem, ha a törvény igazságtalan. Ez a gondolatmenet szerint a társadalomban a törvények határozzák meg, hogy mi igazságos, és mi nem az, ezt egyénileg senkinek nincs joga felülbírálni. Alá kell vetnünk magunkat a törvényeknek, hiszen ettől tud egy társadalom fennmaradni, a törvényesség jelöli ki az igazságosságot.

De valóban igaz ez? Mi a helyzet akkor, ha nyilvánvalóan igazságtalan törvényeket hoznak meg: például olyanokat, amelyek a társadalom egyes tagjait alacsonyabbrendű állampolgárként kezelnek, míg mások számára kivételes jogokat biztosítanak? Megsértve az alapvető emberi jogokat és az egyenlőség elvét? Ekkor is mondhatjuk, hogy a törvényekkel szembe szegülni igazságtalan?

Mégis mi határozza meg azt, hogy mi az igazságos?

A fenti cselekmény valóban megtörtént, méghozzá Szókratészsel, körülbelül 2500 évvel ezelőtt. A filozófust az athéni népgyűlés koholt vádak alapján halálra ítélte, barátai azonban megszervezték a megszöktetését. A kísérlet megghiúsult, mert Szókratész nem volt hajlandó elszökni az ítélet elől.

Fényes Adolf: Mákoskalács (1910)

Fényes Adolf a 20. század elején készült munkáin a polgárság környezetét, tárgyait jeleníti meg. E festmények azért váltak népszerűvé, mert az emberek saját mindennapjaikat ismerhették fel rajtuk. A festő jól felismerhető ritmust adott kompozícióinak, amely az egymás mellett jól illeszkedő színeknek és a formáknak, valamint a szimmetria sikerének köszönhető.

Írjatok, jelentkezetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovathoz kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset a Rügyfakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Próbáljátok megfejtetni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre.

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen! Várjuk jelentkezéseket! Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.** Az e-mail-címünk pedig a következő:

jopajtas.szerk@magyarszo.rs.

Aki szereti a matematikát

Szabó Balázs az óbecsei Petőfi Sándor Általános Iskola ötödikes tanulója. Színötös tanuló. Tavaly még az iskola dreai kihelyezett tagozatába járt. A helyzet miatt elmaradt Kalmár László Matematikaversenyt most ősszel tartották meg. Vajdaságból egyedül ő jutott el az országos versenyre. Tanító nénije, **Ferenci Tünde** büszke lehet rá. És büszke is!

– Balázs egy igazán sokoldalú tanuló, akit olt-hatatlan tudásszomj és fáradhatatlan szorgalom jellemz. Kimagasló logikai gondolkodásához és dicséretet érdemlő igyekezetéhez tiszteletreméltó szerénység társul. Tanítóként igazán felemelő érzés, amikor egy igazi tehetség kibontakozását segíthetem. Valóban nagyon büszke vagyok Balázusra, és biztosan tudom, hogy még nagyon sokat hallhatunk kiemelkedő eredményeiről.

Hogy mikor szerette meg a sokak számára nehéz tantárgyat, azt maga Balázs meséli el.

Balázs Ferenci Tünde, tanító nénivel

– A matekot már óvodás koromban megszerettem. Már akkor tudtam számolni, nagycsoportos koromban tudtam összeadni, kivonni százas számkörben is. A televízióban is olyan műsorokat néztem, amelyekben számok szerepeltek. Szerettem a sportot követni, és mindig számoltam, ki hanyadik, mennyi pontot kell neki elérni, hogy első legyen. Mikor elkezdtem az első osztályt, azt gondoltam, hogy unalmas lesz, mert már sok mindent tudtam. De nagyot tévedtem, mert az akkori tanító nénim, Ferenci Tünde emelt szintű feladatokat adott nekem. Haladtunk a tananyaggal és a nehezebb feladatokkal is foglalkoztunk. Nekem nagyon

Máriás Mónica tanárnővel

érdekesek voltak a versenyfeladatok, mindig nagy izgalommal és lelkesedéssel oldottam vagy oldottuk meg a tanító nénivel a feladványokat. Versenyekre már első osztályban elkezdtem járni. Nagyon izgultam, nem tudtam, hogy milyen lesz, hogyan fog zajlani, be tudom-e fejezni a példákat idejében. Minden évben – amióta versenyekre járok – egyre rutinosabb vagyok. Ed-dig mindig részt vettem a Misliša és a Kenguru elnevezésű versenyeken, ahol voltam már harmadik helyezett és különdíjas is. Részt vettem a községi matematika versenyen, ott 3. helyezést értem el. Körzeti versenyen is voltam, ott szintén 3. helyezett lettem. Most voltam a Kalmár László Matematikaversenyen, amelyen Vajdaságból egyedül én jutottam a döntőbe, az országos versenyre, ahol különdíjban részesültem, mint a legjobb határon túli versenyző. Akkor a koronavírus miatt online oktatás volt, úgy készültünk versenyekre is. Nekem úgy nehezebb volt, hiányzott az osztályközösség, az iskolai légkör, a tanító néni.

– **Ötödikes lettél. Már az óbecsei iskolában folytattad a tanulást. Hogyan találtad föl magad?**

– Vártam az ötödik osztályt. Nem is tudtam elképzelni, hogy milyen lesz. Sok új tantárgy, új iskolaépület, új tanárok, új osztálytársak. Bár voltak, akikkel megismerkedtem a versenyeken, de mégis minden szokatlan, ismeretlen volt. Azután, amikor elkezdődött a tanév, lassan megismertem mindent és mindenkit. Az osztálytársaimmal is lassan megbarátkoztam, a tanárokat is megismertem, az iskolában hamar feltaláltam magam. Nagyon segítőkész volt mindenki.

– **Több fogalmazási versenyen is részt vettél. A Jó Pajtás trianoni számába is írtál fogalmazást.**

– Igen, szeretek fogalmazni is, a matekversenyeken kívül részt vettem fogalmazási pályázaton, szavalóversenyen, a Közgazdászpalánta Versenyen. Nekem ezek nagyon izgalmasak, érdekesek voltak.

– **Legutóbb az Archimedes Matematika Olimpián első helyezést értél el a több mint 500 versenyző közül. Hogy készültél a versenyre?**

– Minden szerdán volt emelt szintű matematika, és ott készültünk Mária Mónica tanárnővel. Sok feladatot megoldottunk órán, amit nem értettem, elmagyarázta újra. Amelyik feladatra nem volt idő, azt otthon megcsináltam és a következő órán átnéztük. Ha kérdésem volt, vagy ha nem tudtam, a tanárnő elmagyarázta. Az Archimedes Matematika Olimpia levelezőverseny. Az úgy volt, hogy elkaptam a feladatokat, otthon megoldottam őket, a tanárnő elküldte, azután aki továbbjutott, szintén kapott új feladatokat, megoldotta, és a tanárnő elküldte. A döntő Belgrádban lett volna, de a koronavírus miatt nem tartották meg, és az eddigi összesített eredmények alapján díjaztak mindenkit. Örülök az első helyezésnek. Sokaknak nehéz a matematika, de nekem nem, mert nagyon szeretem.

Tanárnője, Mária Mónica is csak dicsérni tudja Balázst.

– Balázs intelligens, nagyon jó logikával, tehetséggel megáldott kislány. Ezzel együtt a munkát illeti nagyon szorgalmas, alázatos. Hiszen a matematikában nagyon sok szorgalom, kitartás szükséges, és ez benne mind megvan. Mindezek mellett egy nagyon szerény, jólelkű, tisztelettudó kislány, egy nagyon jó ember! Gratulálunk!

Koncz Erzsébet

10. SZÜCS IMRE GYERMEKVERS- ÉS PRÓZAMONDÓ VERSENY

Szavalók a virtuális térben

Serfőző Benedek

Az idén az udvarnoki 10. Szűcs Imre Gyermeekvers- és Prózaíró Versenyt nem a hagyományos módon szervezték meg, ezért az érdeklődők videofelvétellel nevezhettek be a versenyre. Ez a megoldás örömet szerzett a versenyzőknek, hiszen megmérethették tudásukat, mivel rengeteg érdeklődő volt.

Serfőző Benedek 7 éves, Zentán él. A Thurzó Lajos Általános Iskola első osztályos tanulója. A versenyen az első korcsoportban megszerezte a második helyet. A megmérettetésre a tanító nénije nevezte be. A felkészülésben is ő segített a legtöbbet.

Nagy Tamás

– Azért választottam Szűcs Imre *Kerékpározás* című versét, mert amikor a tanító néni felolvasta, nagyon megtetszett és érdekesnek találtam. Jó volt a kamerának szavalni, mert meg tudtam nézni utána magam, de jó nézők előtt is verset mondani. Kár, hogy most nem lehetett nézők előtt szerepelni – mesélte Benedek.

Nagy Tamás 10 éves zentai tanuló. A Petőfi Sándor Általános Iskola 4. osztályába jár. Az udvarnoki szavalóversenyen már másodszor vett részt, ahol szép eredményt ért el, hiszen első helyezést ért el a második korcsoportban. Az idén Csókán is szépen szerepelt a Cs. Simon István Szavalóversenyen, ugyanis ott is első helyezést ért el a korcsoportjában. Itt jutott el a hír hozzájuk a Jó Pajtás versenyéről. Jung Károly *Szülőföld* című versét szavalta, amit az iskolában is tanultak. Mivel vajdasági költőtől kellett választani, ezért döntött e vers mellett. A felkészülésben **Lőrinc Tímea** színésznő adott tanácsokat. Amikor megérkezett az eredmény, nagyon örült a helyezéseknek.

– Több online szavalóversenyen is részt vettem a járvány ideje alatt, itthon az anyukám felvette, és elküldtük. Ez a helyzet furcsa egy kicsit, mivel nincsenek nézők, de ugyanolyan izgalommal mondtam, mert tudom, hogy értékelik majd. Várom, hogy újra élőben lehessen részt venni a rendezvényeken, mert sok új és régi ismerőssel találkozhatok.

Alács Varró Emese 12 éves, a pacséri Moša Pijade Általános Iskola hetedik osztályos tanulója. A Jó Pajtásból szerzett tudomást a versenyről.

– Nekem Fehér Ferenc *Az én falum* című költeménye nagyon sokatmondó, azért is választottam, mert magamat képzelem el a versben és olyan, mintha az én falumról mesélnék, mert nekem is fontos a település, ahol az én nagyszüleim élnek.

Szűcs Imre

Kerékpározás

Nagypapám szerint a kerékpározás: gyerekjáték! Szóra sem érdemes semmiség.
Bármelyik domboldalon leereszkedhetsz a tragaccsal, csak elesni és fölkelni kell megtanulni igazán.
Meg időnként kikerülni a veled szemben robogó ostoba tölgyeket, fenyőfákat.
Tanuljatok csak, surbankók, ügyesen esni-kelni, talpra állni, mert azzal, aki az ég alján száguld, repül, már nem történik semmi érdekes.

Alács Varró Emese

A versenyre való felkészülésben **Molnár Kerkity Olga** segítette Emesét, aki a topolyai Aurora beszédműhely vezetője. Ez nem az első alkalom, hogy részt vett egy ilyen versenyen, de számára sokkal nagyobb öröm és meghittség a közönségnek szavalni, mint a kamerának.

– Az élő versenyen a szavaló át tudja adni a közönségnek az érzéseit, gondolatait és tolmácsolhatja a költő által megírt verset – fejtette ki véleményét Emese.

Gallusz Áron szintén zentai. A Thurzó Lajos Általános iskola 7. osztályos tanulója. Az iskolában az osztályfőnöke említette a versenyt. **Bíró Tímea Családi pótlék** című versét szavalta.

Gallusz Áron

– Azért választottam ezt a verset, mert nagyon megfogott az, amit a szégyenségről ír a költő, és megérintett a mondanivalója. **Nešić Máté** és **Rókus Zoltán** színművészek nagyon sokat segítettek a felkészülésemben. Hálás vagyok a türelmükért és tanácsaikért. Már többször is szavaltam kamerának, viszont sohasem szívteltem az efféle versmondást, mivel nem látom a nézők vagy a hallgatók reakcióit. A közönség visszajelzései nekem nagyon fontosak, nagyon szeretem azt látni, amikor tetszik az embereknek, ahogy szavalok és ilyenkor ez egy hatalmas plusz nekem, még ha nem is nyerek a versenyen.

Varga Martin és **Anna** temerini testvérpár, szintén részt vett a szavalóversenyen. Szép eredményeket értek el, hiszen Anna korosztályában különdíjas lett, Martin pedig harmadik helyezést ért el a harmadik korcsoportban. Mindketten a temerini Kókai Imre Általános Iskola tanulói, felkészítőik anyukájuk és tanárnőjük, **Pálincás Éva** volt. Martin már négy éve jár rendszeresen szavalóversenyekre és egyre jobb eredményeket ér el. Annának ez volt az első versenye, de biztosan nem az utolsó, hiszen nagyon élvezte a szereplést.

– Rengeteg új barátra tettem szert a szavalásnak köszönhetően, van, akivel csak a versenyeken találkozhatok. Számomra a társaság hiányzik a legjobban, a közös izgulás az eredményhirdetéskor. Amikor elkezdtem szavalni, megtörtént, hogy rosszul esett, ha nem értem el helyezést. Ma már viszont tudom, hogy minden verssel és versennyel tapasztaltabb leszek, mindig tanulok valami újat.

Gratulálunk minden résztvevőnek, hiszen igazán jól és kreatívan oldották meg a feladatot.

Major Evelin

Varga Martin

Varga Anna

Bíró Tímea

Családi pótlék

csak a kést nem mossa el
a kést nem
mindent
csak a kést nem
nem mossa el a kést
holnap úgyis elvágja vele
a csirke vagy a saját nyakát
attól függ
lesz-e családi pótlék
hogyan betakarózhasson
a fém az alvadt vérről
már mindegy kiével
zizegjen a papírpénz
csörögjön az apró
az anyai pillantással
már nem laknak jól a gyerekek
hirtelen megnyúltak
nem jó rájuk az ölelés
a gyomorkorgásig nem jut el
menni és enni kell
csak az inkubátor volt ingyen
most miért nincs semmi se
egy szelet kenyér
vagy a gyógyszer
de még a szerelem se
mert az udvarláshoz is
tőke kell
kakas szíve a vasárnapi levesbe
amikor elhozza az arra érdemest
és ne lássa hogy
az egynapos jólét után

a nincstől konganak
a dunsztos üvegek
a reflektorfények
a tekintetek
a szerelem sincs ingyen
levestészta
és süteménybe
retúrjegybe
óvszerbe
kerül
beágyazódik az érzésekbe
a van vagy a nincs
pótlékból felnőtt
mínuszából a nullára
jutni
pluszra áhítózni
nem ásitani
a meleg szobában
könnyű elálmosodni
maradjon hideg
ébren tart
éberen
csak legyen kés
amivel morzsát
lehet szegényebb
napokra produkálni
a tátongó szájában
vannak még vágyak
van még remény
rágóizmokban
érelt cél

Fehér Ferenc

Az én falum

Az én falumban feketével húzzák el a házak alját,
és ősszel szarát raknak a döngölt vert falakra.
A falverők harangszókor szélvédett helyre, fal tövébe
húzódnak,
és súlyosan kanalazzák kék, bordó bögrékből
a fokhagymás levest.
Az én falum nem is az én falum, hanem a négy évszaké,
mert egész éven át más sem téved erre,
csak a tavasz, nyár, ősz és tél.
S én is el-elmaradozom, csak néha, színházba megyek
haza,
s csak emlékeimmel lebegek falum fölött, mint az idő.
Ebben a faluban élt apám, öregapám és annak apja,
de egymással csak virrasztásokon találkoztak.
Öregapám fiákeres volt, az apám dinnyebosztányos.
Öregapám ritkán evett dinnyét, s apám ritkán ült fiákeron.
A dinnyét már három év óta piacon veszem, meg is
kopogtatom,
ahogy apámtól láttam kisgyerek koromban. S nemrég,
ahogy hazautaztam, az állomáson fiákerre ültem,
mert sár volt, és aztán csak kapkodtam a szemem,
mert a járdáról szembe nyilaztak a vádló pillantások.

Jusztika igazsága Összetartozás

Hát, bizony elég szomorú vagyok mostanában. Mi, felsősök viszont térünk a távoktatásos rendszerre. Vagyis... Megint egyáltalán nem fogok találkozni az osztálytársaimmal! Milyen ez már... Na jó. Azért kicsit eltűzöm a dolgot. Mert osztályfőnöki órák lesznek. Hetente egyszer, de lesznek. Mikor ezt az oszi először közölte velünk, nagyon megörültem. Gondoltam, végre újra közös programja lesz az osztálynak, és hát Kevinnel is találkozhatok. De csalódnom kellett. Ugyanis az oszi egy másodperccel később hozzátette, hogy a B csoport jön be előbb, utánuk meg mi. Hát igen. Tudtam, hogy ez nem lehet olyan szép, hogy igaz legyen. Elegem van! Komolyan, már nem is vagyunk egy osztály. Mindent külön csinálunk. Nem igaz, hogy még az osztályfőnöki órákon sem vehetünk részt együtt! Na, de még nem is ez a legrosszabb.

Az osztályban már hagyománnyá vált karácsonyi ajándékozást is külön tartják meg. Tényleg. A karácsonyi ajándékozás egy igen szomorú esetet juttat eszembe... Tamás. Ötödikben tőle kaptam ajándékot. Hatodikban Kevintől. Ez nem lehet véletlen ugye? :) Az idén meg... Komolyan, egyre jobban hiányzik Kevin. A vele kapcsolatos emlékek járnak a fejemben. Amikor megtanított kirakni a Rubik-kockát... Mikor megmutatta az első saját készítésű robotját... De most komolyan, kinek van saját robotja? Amit ő tervezett? Na jó, az egy dolog, hogy majdnem tönkretettem... Vagyis dehogy tettem tönkre, csak... Szóval Andreával egyedül maradtam a szobában, (vele voltam ott Kevinnél, mert valami projekt munkát készítettünk hármasban) és elkezdtem nyomkodni a robothoz tartozó távirányítót, hogy lássam, miként működik. Valamit rosszul csinálhattam, mert egyszer csak a robot hátrafelé eldőlt, és kihunt a szemében a fény. Talán kicsit drámaian fogalmaztam, de így volt. Mikor Kevin visszajött már csak imádkoztam magamban, hogy ne legyen semmi baj. Mikor kivette a kezemből a távirányítót, a szívem már a torkomban dobogott. De a robot működött. Szóval megúsztam. Azért megmaradt egy rossz élménynek a dolog. Na, mindegy.

A lényeg, hogy azt érzem most, mikor a legjobban összetartásunk szétválasztottak minket. Mármint az osztályt. Nem engem és Kevint, mert azért nem vagyunk mi még annyira jó barátok... Ezt az is bizonyítja, hogy még a születésnapjára sem hívott meg az idén. Azt hiszem, már mondtam nektek, de remélem nem bánjátok, ha még egyszer megemlítem. Igaz, tényleg nem is várhattam el tőle. De ha nem választják szét az osztályt, talán ez is máshogy alakult volna. Tényleg, nem is mondtam még nektek, hogy a múltkor Kitti mesélt nekem erről a bizonyos születésnapról. Hát, nem sajnálom annyira, hogy lemaradtam róla, mert Kitti és Bettin kívül nem nagyon lett volna ott barátom. De azért kár. Kevin miatt. Az egyetlen vigaszom ezzel kapcsolatban, hogy Ágit sem hívták meg. Nem szeretem Ágit. Ha kedves valakivel, mindig úgy érzem, hogy hátsó szándékai vannak. Például ki kérdezi meg tőled csak úgy érdeklődésből, hogy kit utálsz legjobban az osztályban? Pedig még csak nem is vagyunk jóban. Lehet, hogy megint kicsit túlzok, és csak az irigység beszél belőlem, de Ági tényleg olyan... Kétszínű. Mézesmázos hangon beszél mindenkihez, és tavaly mikor láttam Kevinnel beszélni, úgy éreztem teljesen behálózta. De ezek szerint most már nincsenek jóban. Éljen!!! Jól van, kicsit gonosz vagyok.

Ti hogy álltok ezekkel az újabb intézkedésekkel? Titeket is bánt, hogy szétválasztották az osztályokat? Vagy nálatok nem is történt ilyen? Ha ti is hasonlóan éreztek ezekkel a dolgokkal kapcsolatban, vagy éppen ellenkezőleg, írjatok a jusztikamegmondja@gmail.com e-mail-címre, nekem. Mindig nagyon örülök a leveleteknek, hiszen olyan jó tanácsokat szoktatok adni! És higgyétek el, engem tényleg érdekel a véleményetek! Na, de nem húzom tovább az időt. A következő részben újra találkozunk, addig is sziasztok!

Természetismeret órán a múltból, a történelmi forrásokról tanulunk. Amikor ezt anyukám megtudta, egy érdekes ötlete támadt. Elmentünk a nagyihoz és keresgélni kezdtünk a szekrényekben. Találtunk fényképeket, kézzel rajzolt képeslapokat, megsárgult, kézzel írott okleveleket, hivatalos okmányokat. Bevittem a dolgokat az iskolába. A tancsi kirakta ezeket egy asztalra, amit osztálytársaim megnézhetnek. Érdekes volt. Mintha múzeumban jártunk volna.

Ahmetagić Hana, 3.c osztály, Szabadka, J. J.Zmaj iskola

Lexikon

Te is benne szeretnél lenni az újságban? Semmi akadálya: küldj magadról tudnivalókat Lexikonunkba! Küldj egy fotót magadról, és válaszolj az alábbi kérdésekre:

Nevem:

Becenévem:

Melyik suliba, osztályba járok?

Kedvenc tantárgyam:

Kedvenc tanárom:

Kedvenc könyvem:

Kedvenc együttesem:

Kedvenc énekesem:

Kedvenc zeneszámom:

Kedvenc filmem, sorozatom:

Melyik filmben játszánám a főszerepet?

Kedvenc insta-profilom:

Kedvenc influenszerem:

Kedvenc hangulatjelem:

Kedvenc számítógépes játékom:

Hobbim:

Kedvenc étel, italom:

Kedvenc állatom:

Kedvenc oldalam a Jó Pajtásban:

Na és a szerelem?

Vigyázz! (Szinte) az összes kérdésre kötelező a válasz ☺.
Persze, csakis rajtad múlik, mennyit engedsz felfedni magadról!

Áts Feri buzdító szövege a csata előtt

Gyönyörű tavaszi nap volt, délelőtt esett az eső, de a csatára újra kide-
rült az ég.

A napos időnek nagyon örültünk, de a legjobban annak, hogy a csatát
megtartjuk. Mivel a vörösingesek vezére vagyok, írtam egy buzdító szö-
veget társaimnak a csata előtt, mellyel remélhetőleg még jobban tudom
őket biztatni.

„Nagyon meg akarom szerezni a Pál utcaiaktól a grundot, de szerintem
nemcsak én, hanem mindannyian, mivel a Fűvészkertben nem lehet olyan
jól szórakozni. Ám tudnotok kell, hogy kemény ellenfeleink annak, de én
nagyon hiszek a győzelmünkben. Ha nem leszünk elég ügyesek, akkor csak
a régi, unalmas hely marad nekünk! Teljesítsétek a kötelességeiteket! Hajrá!”

A Pál utca felől vezettem támadókat, a tervünk már megvolt, de mi
csak akkor fogunk támadni, ha a Pásztor vezette csapat a Pál utca felől
szorít bennünket. A csata elkezdődött. Végül én is rájöttem, hogy nem úgy
sikerült, ahogyan elterveztük. Nekünk csak a fél csapatunk maradt meg,
az ellenfeleinknek pedig egész seregük volt, és így kellett egy újabb csatát
vívunk. A végén elestem, ezért a Pál utcaiak megnyerték.

Utoljára távoztam a grundról szomorúan, kétségbeesve.

A grund

A házi olvasmány szerzője sokszor megemlíti a grundot, ahol több sze-
replő is jókat játszik. De mi is az a grund?

A grund egy üres telek, egy darabka föld. Egy kis darab terméktelen, he-
pehupás pesti föld, két ház közötti rónaság. A grund palánkja a Pál utca felől
húzódott. Viszont hátulról egy érdekes dolog volt, amely nagyszerűvé tette
a helyet. Egy másik nagy telek következett, ami telis-tele volt farakásokkal.
A pesti gyermekeknek a grund a végtelenséget és a szabadságot jelentette.

Nekem ez volt a kedvenc helyem a regényben. Tágas és szép lehetett.
Te hogyan képezed el a grundot?

Januskó Kitti, 6. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Az ősz

Lehullott egy falevél,
szerte-széjjel fújta a szél.
Narancssárgás lett a táj,
búcsúzik már a napsugár.

Elrepült már a gólyapár,
követték őket a vadkacsák.
Elkel már a kiskabát,
a sok gyerek iskolába jár.

Földi Dorina, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Naplóírás

2020. 09. 25., péntek
Kedves Naplóm!

Korán reggel, mikor felkeltem, ragyogott a nap, a madarak csicsereg-
tek, a szelet enyhén lengedezett. Gyorsan elkészültem, mivel siettem ta-
nulni, még hozzá a biológiát. Nem volt könnyű az anyag, amit tanultunk,
de azért igyekeztem minél jobban elsajátítani. Sajnos, már lassan mennem
kellett az iskolába. Nagyon jó napom volt addig, míg el nem érkezett a
biológiaóra. Becsöngettek. Egész érdekes, de valahogy borultabb lett az
idő. A teremben csönd volt. Egy kicsit még tanultam, mielőtt még bejött
volna a tanárnő. Homályosan láttam a szöveget, a teremben lévő sötétség
miatt. Ajtónyílás hallatszott. Ebben a pillanatban csuktam be a füzetem,
s mint egy katona, felálltam. Láttam, ahogy a tanárnő a kis füzetét veszi
elő, amelybe a jegyeket szokta írni. Nagyon nyeltem az idegességtől, de
valamiért mégis elsőnek jelentkeztem felelni. Szépen, lassan lenyugodtam,
és elkezdtem válaszolni a kérdésekre. Elérkezett a várva várt pillanat.
Ötös lett! Rettentően megkönnyebbültem és boldog voltam. Otthon ezt
minden családtagomnak elmondtam, mert tudni illik, nálam a biológia
nagyon nehezen megy.

2020. 09. 26., szombat
Jó reggelt!

Készen álltam egy újabb csodás napra. A szobámban ültem egy csésze
teával a kezemben azon gondolkodva, hogy mit csináljak. Ekkor felnéztem
a polcomra. Megláttam a kedvenc ceruzáimat, amelyekkel mindig rajzo-
lok. Kedvem támadt rajzolni. Lehúztam a ceruzákat a polcra, viszont egy
kis meglepetés ért. Por hullott le. Sajnos, a rajzolásos tervet le kellett cse-
rélnem takarításra. Fél óra múlva már be is fejeztem. Nagyon fáradt meg
éhes voltam. Eszembe jutott, miért is ne főzhetnék egyszer én ebédet. Így
hát ezt meg is beszéltem anyukámmal. Egy érdekes mexikói ételt készítet-
tem. Jól laktam. A rajzolásos tervem következett. Végre rajzolhattam.

Rizsányi Melánia, 7. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Őszbe borult a természet

Szeptember huszonharmadikán kezdődött az ősz.

A természet egészen megváltozik. Lehullanak a falevelek és a színü-
ket megváltoztatják. Egyre többet esik az eső. Lehül a levegő, ami miatt
a vándormadarak melegebb helyekre repülnek. Ilyenkor a táj gyönyörű.
A piros, barna, narancs, vörös és sárga színben pompázó erdők teszik
széppé az őszt.

Az eső és a lehülés miatt nem annyira szeretem az őszt, de a táj kárpó-
tolja a rossz időt, mivel én nagyon szeretek képeket készíteni és egy szép
kép alapja a szép háttér.

Lapis Judit, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Holló Lara, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Molnár Kitty, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Őszeb borult a természet

Beköszöntött az ősz.

A falevelek ezer színben hullanak. A napok egyre rövidülnek. A madarak elrepülnek. A határban megindulnak az őszi munkálatok. A földművesek szántanak. Betakarítják a kukoricát, szóját, napraforgót. Ilyenkor az időjárás hidegebb, ezért az emberek rétegebben öltözködnek. Én nagyon szeretem, mikor a nagyapám tanyáján betakarítják a szóját és az unokatestvéreimmel a szójában egész nap játszunk. Nagy öröm számomra, mikor én is részt vehetek a kukoricaszedésben. Nekem az ősz az egyik kedvenc évszakom, az igaz, hogy sokat esik az eső és hideg van, de sok dolog van, ami nagyon jó, például, amikor a kertben a nagy kupac falevélbe beleugrok és a levelek szerteszét repülnek, aztán egy anya kicsit mérges lesz, de az nem baj, mert később rájön, hogy ő is ezt csinálta kiskorában.

Én ezért szeretem az ősz.

Zeffel Csenge, 5. osztály, Sever Đurkić iskola, Óbecse

Együtt lenni jó

Mi minden nyáron nagyon sokat vagyunk társaságban. Már az idei nyarat is régen megterveztük. Tele voltunk programokkal, de azt még korán sem gondoltuk, hogy ezt mind le kell majd mondanunk.

A 2020-as nyár kissé furcsán indult. Ahelyett, hogy a tengerparton lettünk volna, otthon ültünk a kanapén. Nagyon unalmas volt már, hogy hetek óta csak otthon vagyunk. De ez gyorsan megváltozott. Most, hogy végre együtt volt a család, sok olyan dolgot csináltuk, amit ezelőtt még soha. A sok társasjáték, ami a polcon porosodott és várta, hogy végre valaki levegye, most mind előkerült. Gyorsan megtanítottuk anyáékat, és már mehetett is a játék. Mikor már meguntuk, apa elővette a kártyákat. Hát igazából azt sem tudtam, hogy mi az a rómi. Arra pedig apa és anya tanítottak meg minket. Sok más játékot játszottunk még. Anyával új tortarecepteket próbáltunk ki. Szóval az az unalmasnak indult karanténos nyár egy élménydús, kalandos szünet lett. Az idén megtanultam azt, hogy minden rosszban van valami jó, elmaradt a tenger, de a család együtt volt egész nap. Megtanultam, hogy sosem féljek változtatni és új tervvel előállni. Egyébként valahogy nagyon gyorsan elmúlt ez az év. Most, hogy végre megint elindult az élet, kisebb-nagyobb változással, és hogy áthatom osztálytársaimat és barátaimat, ennek nagyon örülök. Nem gondoltam, hogy egyszer még eljön ez a nap, hogy ezt kimondjam, de nagyon vártam már a sulit.

Nagyon szeretem akár családdal, akár barátokkal tölteni az időmet, mert együtt lenni jó!

Dekák Evelin, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Faragó Péter, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Jót játszottunk

Szombaton, mikor elmentem Déneshez, trambulinoztunk. Kicsit később meguntuk és játszottunk a kuttyajukkal, Zsónivel. Zavarócskáltunk az udvarban.

Nem volt áram, de bementünk. Bent lövöldözéssel játszottunk. Játékpisztolyok voltak a fegyverek. Lövöldöztünk és bujkáltunk. Mindig tudtuk, hogy eltalálunk-e valakit. Egyszer jött Kevin és csatlakozott. Három szobában voltunk. Ellenségek voltunk, de egyben társak. Egymásnak fegyvereket adtunk golyókért.

Megjött az áram, és abbahagytuk a játékot. Nagyon jót játszottunk.

Bátori Simon, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Adni jó

Anyukám mindig arra tanított, hogy jó ajándékot kapni, de még jobb másoknak adni.

Az őszi szekevénytakarítás alkalmával a ruháimat mindig a Lurkóházba szoktam beadni. Ott szívesen fogadják a gyerekek a kinőtt lábbeliket és a kinőtt ruhákat. Oda csak rászoruló gyerekek járnak, akiknek sok mindenre van szükségük. Anyukámnak, amikor van egy kis spórolt pénze, akkor meghálálja a Lurkóháznak azt a segítségét, amit ott szoktunk kapni. Ilyenkor vesz káposztát, sárgarépát, csirkehúst, hogy a háznak adományozza. A szakácsnéni később ebből finom ebédet készít a lurkók számára. Annyum szokott adománygyűjtést is szervezni a Mészáros családnak. Volt olyan, hogy összegyűjtöttünk nekik egy tucat bútort, aminek az elszállításában is segítünk. Örömmel tölt el bennünket, ha tudunk másokon segíteni. Szeretjük látni mások arcán azt a boldogságot, amit okozni tudunk az adományozásunk alkalmával.

A mai világban a szegénység nem szégyen, mert attól, hogy valaki szegényebb sorsú, még lehet értékes ember.

Papp Marinella, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Szakala Adrián, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa

Minden csepp víz aranyat ér

Ruhamosás nélkül is lehet élni, de azért a fogakat nem szabad elhanyagolni

Húsz éve lépett először űrhajós a Nemzetközi Űrállomásra, azóta mindig van légénység a járművön. A fő cél a tudományos és a technológiai kísérletek végzése, valamint az emberek Hold- és Mars-utazásra való előkészítése. Utánajártunk, hogy miként néz ki az űrhajósok hétköznapija, vagyis hogyan mosnak fogat, fürödnek vagy esznek a súlytalanság állapotában.

A Progressz teherűrhajó visszaindul a Földre...

A világűrben sok dolog másképp működik, mint a Földön, ezért fürödni, mosni, vagy éppen vécére menni sem olyan egyszerű a Nemzetközi Űrállomáson. Ennek az egyik legfőbb oka a súlytalansági állapot, a másik pedig az, hogy űrállomásra nemcsak az űrhajósokat, hanem az ISS ellátmányát, így a vizet is rettentő költséges feljuttatni. A légénység vízadagja ezért erősen korlátozott, így nem pocsékolhatják olyanokra, mint a mosás. Minden csepp víz aranyat ér.

VÍZ HELYETT TŰZ

Az űrállomáson dolgozó űrhajósoknak többféle öltözkűk is van, hiszen speciális védőöltözékben jutnak el az állomásig, pólóban és munkanadrágban dolgoznak a falakon belül, az űrsétákon pedig űrruhát viselnek, de mégsem vezették be a mosást. Na de, hogy bírják elviselni egymást az űrhajósok a koszos-bűdös ruháikban?

Elsősorban az űrállomáson sokkal kevésbé lesznek piszkosak, mint mi a Földön. Elvégre az űrhajósok nem mennek ki az utcára, így nem is piszkolódhatnak be. Ráadásul az űrhajósok minden nap fürödhetnek, az űrállomáson folyamatosan kellemes 21 Celsius-fok van, valamint a súlytalanság miatt nagyon kevés erőfeszítésre kényszerülnek, tehát izzadni sem nagyon izzadnak.

... és elég a légkörben

Másodsorban, mint ahogy azt Chris Hadfield kanadai űrhajós az *Egy űrhajós tanácsai földlakóknak* című könyvében leírja, az ISS-en soha nem érzet testszagot: „Ennek, azt hiszem, az lehet az oka, hogy a ruhadarabjaink tulajdonképpen soha nem érintkeznek a testünkkel, hanem valahogy lazán körülöttünk lebegnek”.

Harmadsorban annyi ruhát visznek fel, amennyire feltétlenül szükségük van. Az alsóneműt minden második napon cserélik, de a zoknik egy hétig is kitartanak, az ingek két hétig jók, míg a nadrágok akár egy hónapot is kibírnak. A fizikai megterhelést jelentő testedzéshez háromnaponta kapnak új pólót és nadrágot, a munkaruháikat pedig tíznaponta cserélik. Ezenkívül két pár cipőt és két pulóvert is kapnak – meg persze a speciális űrruhákat. Ha pedig váltásruhára van szükségük, akkor azt a többi ellátmánnyal (étel, víz, tisztálkodóeszközök, oxigén) együtt a Progressz teherűrhajóval küldik fel.

Az űrhajósok nagyon kevés ruhát őriznek meg, legfeljebb a nagyon drága védő- és űrruhákat. A bezacskozott szennyezt a Progressz teherűrhajóba pakolják a többi szeméttel együtt, majd amikor a teherűrhajó megtelik, egy olyan pályán küldik vissza a Földre, hogy az utolsó csavarjáig elég a légkörben.

Chris Hadfield fogmosásra készül

KÖPKÖDNI TILOS!

Amikor kiskorunkban szüleink megtanítanak bennünket a fogmosásra, az egyik legfontosabb dolog amit megmutatnak, hogy ki kell köpni a fogkrémet. Na most az űrben ez nem így van!

Az űrhajósok üveg helyett vizeszacskót használnak, ugyanis az gravitáció hiányában a víz nem folya ki az üvegből, míg szívószállal ellátott zacskóból egyszerűen ki lehet nyomni azt. A vizeszacskóból kinyomnak egy golyóbsínyi vizet fogkefére, majd miután a rostok felszívták a vizet, rányomnak egy kevés fogkrémet. Ha esetleg egy-két vízcsepp elvándorolna, azt beszipantják, hiszen ők is szomjasak, majd kezdődhet a sika-mika, de szigorúan csukot szájjal. Hogy miért nyomnak csak egy kicsi fogkrémet? Azért, mert ha végeztek a sikálással, mind lenyelik, ami a szájukban van. Különben is a köpködés elég rossz ötlet lenne a súlytalanságban, mint hogy arra is hiába várnánk, hogy a folyó víz majd magával sodorja a lefolyó anyagot. A fogkefemosáshoz kinyomnak még egy csepp vizet, majd miután beszívta azt, alaposan leszűröcsölik róla a vizet, hogy tiszta legyen a fogkefe (<https://www.youtube.com/watch?v=TU9kffoAQ8U>).

Ennél takarékosabban nem lehet fogat mosni, az tuti.

(Folytatjuk)

Színészkedő erszényes – az oposzum

Észak-Amerikában él az erszényesek családjába tartozó oposzum. Ez az alig egyméteres állat nem túl válogatós, a férgektől a kisebb rágcsálókra keresztül a növényekig szinte mindent megeszik. Bár nem túl fürge vadász, mindig talál elegendő eleséget. Szinte mást sem tesz, mint megállás nélkül élelem után kutat, különösen az őszi időszakban, amikor fel kell töltenie a testét energiataralékokkal a hosszú és hideg télre. Mivel az oposzum eredetileg délről származik, rosszul tűri a hideget. Nem alszik téli álmot, de ha nem talál megfelelő búvóhelyet a zord időszakra, ritkán éri meg a tavaszt. A hidegen kívül számos veszély fenyegeti a kis állatot. Van azonban egy sajátos módszere legnagyobb ellenségei, a ragadozók elriasztására. Amikor veszélyt érez, és nem tud hova menekülni, egyszerűen halottnak tette magát.

Először rossz szagú váladékkal keni be a testét, majd szeme elhomályosodik, és elalél. Ez nem tudatos cselekvés, inkább az idegrendszer válasza a veszélyre. Mivel a ragadozók inkább az élő vadat részesítik előnyben, csalogdottan odébbállnak, így az oposzum megmenekül. Még így is sokan pusztulnak el idő előtt, ezért a természet rendkívüli szaporasággal áldotta meg őket. A kicsinyek még igen fejletlen állapotban jönnek a világra. A méhből egyenesen az erszénybe kerülnek, és ott megkeresik az anya emlőbimbóit, amelyre azonnal rátapadnak, és két hónapig azon fejlődnek tovább. Három hónapos korukban még mindig a nőstény hurcolja őket az erszényében vagy a hátán. Amikor már elég erősek és önállóak, elindulnak a saját útjukon. Kedvelik az erdőkben gazdag, vízközel helyeket, ahol elrejtőzhetnek.

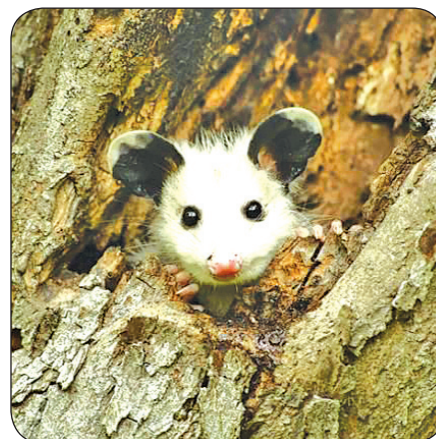
Méret: 13–37 cm

Súly: 11 dkg

Életkor: 1-2 év

Táplálkozás: Mindenevő

Élőhely: Észak-, Közép- és Dél-Amerika

Tudtad-e?

Az oposzumokat a világ számos pontján kellemetlen kis kártevőnek tartják, mert az állat gyakran kutat a kukában, szétúrva a szemetet, és még a kertet is feldúlhatja. Ennek ellenére egyre többen tartják háziállatként az erszényes jószágot, igen aranyos tud lenni, amikor épp nem garázdálkodik.

Az oposzum a farkával is ügyesen kapaszkodik

Szabó Eszter

Mennyit ér a vakond munkája?

Egyik reggel arra ébredtek a kert apró lakói, hogy a föld belsejéből fura dallam hallatszik. Többen össze is sereglettek, és hosszan füleltek. A hang egyre erősödött, úgyhogy a végén már pontosan kivehető lett a szöveg is.

– Ihaj-csuhaj, nyírfá, juhar, enyém most a kerti ugar!

Egyelőre nem tudták eldönteni a csodálkozó állatkák, hogy ki ez a mély hangú énekes, s miért kell a föld alatt énekelnie. De ahogy egyre szaporodott a társaság, találgatni kezdték a dalszerző kilétét. Mivel nem mindannyian ismerték a földalatti világot, így többen csak hallgattak. Az egérke törte meg elsőnek a csendet.

– Valami állat lehet.

– De okosat mondtál most! – jegyezte meg a mellette álló szarvasbogár.

– Tudsz jobbat? – tette fel a kérdést az ugrándozó béka.

– Maradjatok már csendben! – szólt rájuk a csiga, aki házával együtt araszolt feléjük.

S a nóta egyre erősödött.

– Ihaj, csuhaj, nyírfá, juhar, enyém most a kerti ugar!

Egymásra néztek a hallgatódzók, majd néhányan megismételték az első sorokat.

– Ihaj, csuhaj, nyírfá, juhar...

Lassan kórus alakult ki, aki az ismeretlen énekest kísérte.

De hirtelen megremegett alattuk a föld. Az egérke lába is reszketni kezdett, úgy megijedt a váratlan földrengéstől. A csiga behúzza szarvacskáit, a béka pedig erősen lelapult a talajhoz. Egyedül szarvasbogár készítette fel harcra erős csápjait. Csak az érkező hangyák maradtak nyugodtak. Ők nem kerülhetnek nagy bajba akkor sem – gondolták – ha feltáruhá alattuk az ismeretlen mélység.

Ekkor mozogni kezdtek a fűszálak, hajladoztak jobbra-balra, közben gyökerecskéjükkel kapaszkodni próbáltak. A várakozók kicsit meghátráltak. De mivel a kíváncsiságuk erősebb volt, mint a félelmük, így sandán egymásra pillantva, maradtak a zaj és a kitüremkedés közelében. Ekkorra egy fekete földkupac inogva nőtt ki magát a talajból. Nőtt, nőtt, egyre nagyobbra. Egérke már nem is látta tőle a csigabigát, aki addigra újra kibújt a házából, és csodálkozva mozgatta puha szarvacskáit. Nézték a hangyák is a dombot, de leginkább az újra és újra felcsendülő dalra figyeltek. Ők nem ijedtek meg a növekvő, fekete hegytől. Egyikük még fel is akart futni a tetejére, azonban hirtelen meghátrált, mert egy furcsa hegyes orr fintorgott a csúcs közepében. Még tüszentett is egyet a csodálkozástól, majd mély csend következett. Lassan két lapát kezével előbukkant a földmunkás, a bányász, aki nem volt más, mint a vakond. Ő nem láthatta a csodálkozó arcokat, de a mocorgásokból jól tudta, kik is a nézői.

Móricz Ildikó tervezőgrafikus illusztrációja

– Ezzel is megvolnék – csapkodta össze piszkos tenyerét, majd nagyot nyújtózott.

– De ránk ijesztettél – merte megkockáztatni a barátkozást a szarvasbogár. – Miért bujkálsz előlünk?

– A dolgomat végzem – jött a rövid válasz.

– A föld alatt? De milyen feladat az, amit a mélyben, a sötétben kell megoldanod? – brekegte a felbátorodott béka.

– Irtom a férgek. Ott lenn, ahova csak kevesen merészkednek. A sötét engem nem zavar. Nem látok. De így is boldogan segítek a kert gazdájának.

– Az csak haragszik rád, mert feltúrod a kertjét. Hatalmas halmokat hagysz magad után. Vakondtúrát – fejtegette tovább csigabiga is.

– A jó gazda tudja, hogy a segítségére vagyok. Ha néha morog is rám, azt csak lustaságból teszi. Az okos kertész fog egy lapátot és...

Fejtegetését azonban nem tudta befejezni, mert a föld rezgéséből megérezte, hogy valaki

közeledik. Nyomban visszahúzza magát üregébe. Apró göröngyök hullottak utána, a nyílásba, eltakarva a fekete bundás, szorgalmas állatkát.

A csiga azonnal behúzódott a házába, onnan leskelődött a közeledő ember felé. A hangyák, ahányan voltak, anyai felé szaladtak, hátra-hátra lesve a zaj irányába. A béka egy nagyot ugrott, és máris eltakarta egy száraz falevél. Egyedül a szarvasbogár nem tudta megtalálni a menekülés útját, így lecövekelt, abban bízva, hogy az a valaki nem veszi észre.

Az óriás ott-termet a túrás mellett, s hatalmas lapáttal rakni kezdte a vájatokból felszínre került földet egy vödörbe. Nem morgott, nem szitkozódott. Bajusza alatt csak annyit morgott:

– Ez a puha, pihent föld kell az én virágaimnak! – s boldogan lapátolt tovább.

– Ihaj, csuhaj – hallatszott halkán a föld mélyéből.

De ezt már csak a hallgatódzó állatkák hallhatták.

Roald Dahl:

Boszorkányok

(Részlet kisebbeknek)

AMIT A BOSZORKÁNYOKRÓL TUDNI KELL

Gyermekmesékben a boszorkányok mindig fura, fekete kalapot és fekete köpönyeget viselnek, valamint seprűnyélen lovagolnak.

Ez azonban nem egy gyermekese, itt most az igazi boszorkányokról lesz szó.

A legfontosabb dolog, amit az igazi boszorkányokról tudni kell, a követező. Nagyon figyeljétek, és sose felejtétek el, amit most mondok.

Az IGAZI BOSZORKÁNYOK hétköznapi ruhákat hordanak, és nagyon hasonlítanak a hétköznapi nőkhöz. Hétköznapi házakban élnek, és HÉTKÖZNAPI ÁLLÁSUK van.

Ezért olyan nehéz nyakon csípni őket.

Egy igazi boszorkány gyűlöli a gyerekeket, mégpedig olyan sietgő és lángoló gyűlölettel, melynél sietgőbb és lángolabb gyűlöletet elképzelni sem lehet.

Egy igazi boszorkány minden idejét olyan cselszövéseknek szenteli, melyek révén megszabadulhatna a kerületében lakó összes gyerektől. Az a mániája, hogy egytől egyig mindegyiket eltüntesse. Egész álló nap csak erre gondol. Még ha pénztárosként is dolgozik egy szupermarketben, vagy levelet gépel egy igazgatónak, vagy épp egy luxusautót vezet valahol (márpedig ezek közül bármelyiket megteheti), az esze akkor is csak a cselszövésen és a tervezgetésen és a tájétkzésen és a lángoláson és a süvítésen és a vérszomjas, gyilkos gondolatokon jár.

„Melyik gyerek legyen a következő?” – mondogatja magában egész álló nap. – „Most melyik gyereket tiporjam el?”

Egy igazi boszorkány pontosan ugyanolyan élvezettel tipor el egy gyereket, ahogy ti megesztek egy tányér epret, vastag tejszínhabbal.

Számításai szerint hetente egy gyereket kell eltüntetnie. Ha ennél rosszabb az arány, máris rosszkedvű lesz.

Egy gyerek egy héten, ötvenkettő egy évben.

Kijelölni, kifacsarni és köddé változtatni őket!

Ez a boszorkányok jelmondata.

A boszorkány nagy gonddal kiszemel egy áldozatot. Ezután becserkészi a szerencsétlen gyereket, ahogy egy vadász cserkész be egy kismadarat

az erdőben. Óvatosan lépked. Csendesen mozog. Közelebb és közelebb kerül. Ekkor végül, amikor minden készen áll... zsupppssssz! ... Leccsap rá! Szikrák szökkennek. Lángnyelvek röppennek. Olaj fortyan. Patkányok visítanak. Bőr összezsugorodik. A gyerek pedig köddé válik.

Egy boszorkány – értsétek meg –, nem vágja kupán a gyerekeket, vagy nem szúrja le őket késsel, és nem is lövi le őket pisztollyal. Azokat, akik ilyeneket csinálnak, elkapja a rendőrség.

Egy boszorkányt sosem kapnak el. Ne felejtétek, hogy a varázslat az ujjában van, vérében pedig az ördögi tánc. Ha azt akarja, a sziklák úgy táncolnak, ahogy a békák ugrálnak, a víz felszínén pedig lángnyelveket lebegtet.

Az ilyen mágikus erő nagyon rémisztő.

Szerencsére manapság már nincsen nagyon sok igazi boszorkány a világon, de azért még éppen elegenden vannak ahhoz, hogy ne legyen nyugtatók tőlük. Angliában összesen körülbelül százán lehetnek; néhány országban ennél is többen, néhányban pedig kevesebben élnek. A világ egyetlen országa sem teljesen mentes a boszorkányoktól.

A boszorkány mindig nőnemű.

Nem szeretnék rosszakat mondani a nőkről. A legtöbb nő szeretetre méltó. De a tény akkor is tény marad: a boszorkányok nőneműek. Senki sem hallott még hímnemű boszorkányról.

Másrésről viszont a gonosz kísértetek mindig hímneműek. Ugyanígy a kocsmatöltelékek is. Mindkettő nagyon veszélyes fajta, de feleannyira sem veszélyes, mint egy igazi boszorkány.

A gyerekek szempontjából az igazi boszorkányok a földön élő összes teremtmény közül a legveszélyesebbek. Az teszi őket kétszeresen is veszélyessé, hogy egyáltalán nem látszanak veszélyesnek. Még ha az összes titkukat is megismeritek (erről egy percen belül hallani fogtok), akkor sem lehettek teljesen bizonyosak abban, hogy épp egy boszorkánnyal álltok-e szemben, vagy csak egy kedves hölgygel. Ha egy tigris képes lenne egy farkát csóváló szelíd kutyának tettetni magát, valószínűleg odamennének hozzá és megpaskolnátok a fejét. Ez bizony végzetes lenne. Ugyanez a helyzet a boszorkányokkal is; mindannyian kedves hölgyeknek látszanak.

Boszorkányok márpedig nincsenek... Vagy?

Mai jegyzetünk címe kölcsönzés. A hagyomány ezt a kijelentést Könyves Kálmánnak (1074–1116), a művelt és felvilágosult magyar uralkodónak tulajdonítja (bár azért nem volt ő sem tökéletes, hiszen testvérét, Álmost és annak fiát, Bélát megvakíttatta, hogy alkalmatlanok legyenek az uralkodásra). Ugyanakkor a történészek arra jutottak, hogy ez az idézet pontatlanul terjedt el, és a király csupán a vámpírszerű *strigákról* beszélt, a rontást, átkot küldő boszorkányok (*maleficusok*, *maleficák*) ellen ő is intézkedéseket helyezett kiállításba.

Ennek ellenére még a 18. században is előfordultak boszorkányüldözések. 1720-as években Szegeden végigsöpört a tömeges boszorkányüldözési hisztéria. A szegedi boszorkányper során 13 embert, köztük Rózsa Dánielt, Martonosról származó városi előjárót is elégették máglyán. Róla azt állították, hogy egészen a boszorkánykapitány-rangig vitte.

Látszik, hogy Roald Dahl norvég-angol szerző nincs azzal tisztában, hogy nagyon is könnyű a boszorkányokat leleplezni. Melyik magyar ember ne tudná ugyanis, hogy mind-

ehhez elég, ha az éjfél misén ráállunk a Luca székére (majd gyorsan kerekelt oldunk, nehogy elkapjanak a banyák).

Akárhogy is, a boszorkányok évezredek óta köztünk élnek, változatos formákban, de leginkább irodalmi alakokként az Óz, a nagy varázslótól kezdve a népmeséken keresztül Harry Potter világáig. A kérdés sokszor inkább az, hogy vajon jó vagy gonosz boszorkánnyal van-e dolgunk.

Herédi Károly

Figyelem, mai ajánlatunkat több könyvtáros is veszélyes olvasmánynak minősítette, mert sötét a világképe, és többek szerint rossz színben tünteti fel a nőket. Szóval ajánlom, hogy te is kérd ki könyvtárosod és szüleid véleményét!

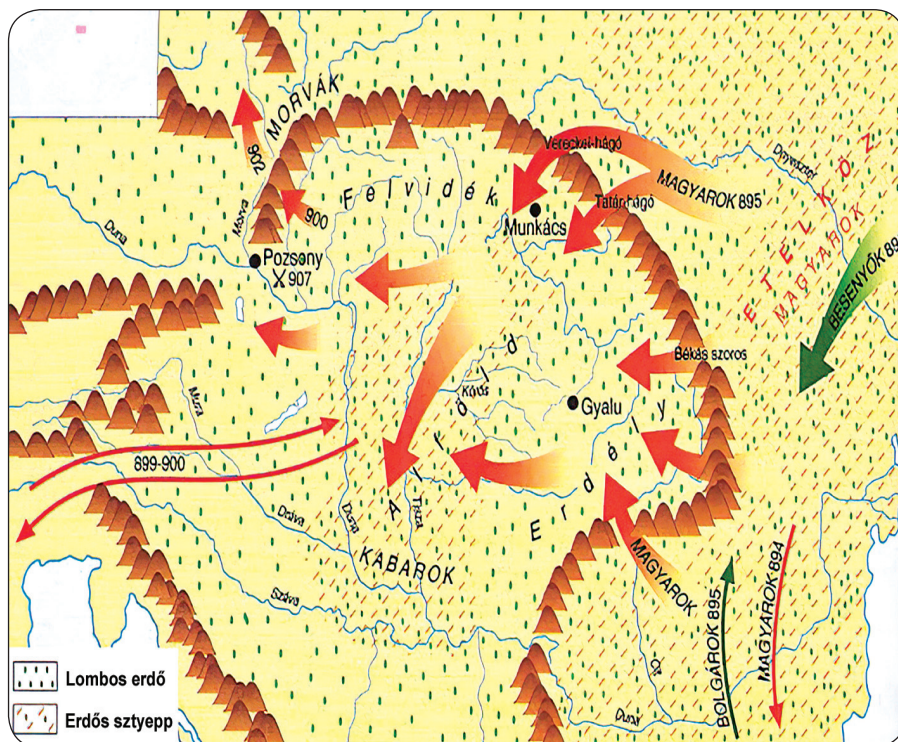
Utazásunk a Kárpát-medencébe II.

Az Etelköz egy elég furcsa név. Az Etel, Etelka néni beceneve a sarokról, míg a köz szűk kis utcát jelent. Valójában egyik sem fedi az igazságot. Etelköz nem kapcsolódik Etelka nénihez, illetve nem is egy szűk utca. Ez a hely az egyik állomása volt a magyar törzsek vándorlásának.

A történészek a mai napig vitatkoznak azon, hogy pontosan mikor és miért mehettek tovább a magyarok Etelközbe. A legvalószínűbb az, hogy 850 körül egy támadás miatt indultak tovább a törzsek Levédiából. Etelközben kötötték meg a vérszerződést is a magyar törzsek.

Mi a vérszerződés?

A vérszerződés egy veszélyes szerződés volt a pogány népek körében. A magyarok a vérszerződés keretében erősítették meg azt, hogy Álmos vezér utódai lesznek a fővezérek és aki ezt megszegné, azon örök átok üljön a későbbiekben. Ezt a hét törzs – Álmos, Előd, Ond, Kond, Tas, Huba, Töhötöm – kötötte meg. Ők a hét törzs a vezetői – Tarján, Jenő, Kér, Keszi, Nyék, Megyer és Kürtgyarmat – voltak.

Az 862 utáni arab, iráni, bizánci beszámolók már említik őket. Ebben az időben a Kárpát-medence északi részén a Morva birodalom déli része terült el, nyugaton a Dunántúlon szláv fejedelmek éltek, míg Erdély déli részén a bolgárok birodalma volt. Az avarok ugyan fellelhetően éltek még itt-ott, de jellemzően a medence középső része lakatlan volt, tele erdővel. A magyarok ebben az időben főleg zsoldos szerepet tölthettek be. Ez azt jelenti, hogy ha egy nép felkérte őket bizonyos mennyiségű aranyért cserébe, hogy támadjon meg egy másik népet, akkor ellenük vonultak a magyar csapatok. Egy hasonló támadás idején telepedett le először a Kárpát-medencében 894-ben a magyar haderő. 895-ben Árpád vezér (Álmos vezér fia) vezényletével a Vereckei hágon keresztül vonult be a fő sereggel, és a Kárpátok más hágóin pedig a többi törzs. Ezt nevezzük a honfoglalás kezdő lépéseinek. Viszont a honfoglalás nem egy év alatt zajlott le.

Mi a hágó?

A hágó a hegygerincen található. A hegygerinc egy hosszú, összefüggő magas terület. A hágó a hegygerincen található alacsony átjáró. Pl. ha egy kocka vaj a hegygerinc, akkor a mélyedés, amit a késsel csinálunk, az a hágó.

Mi az asszimiláció?

Az asszimiláció során egy nemzet elhagyja saját kultúráját, nyelvét, szokásait. A legtöbb esetben ez akkor szokott megtörténni, ha egy helyen él egy többségben levő népcsoport és olyankor a kisebb lélekszámú népcsoport beleolvad a nagyon létszámú nemzetbe.

Német Klaudió

Feszty Árpád: A magyarok bejövetele (körképrészlet, 1894)

Székely Bertalan: Vérszerződés (1896–1897)

Támadás fertőzött bolhákkal

A biológiai fegyverrel nem lőnek, a betegségek terjesztését nevezik annak

A koronavírus már vagy kilenc hónapja sa-nyargat bennünket. Ebben az időszakban zápo-roztak a járvánnyal kapcsolatos tarka, egymással ellentmondó vélemények. Orvosnak és favágó-nak, utcasöpörőnek és politikusnak egyaránt volt elképzelése arról, hogyan keletkezhetett ez a fránya COVID-19. És valamennyien nyilvános-ságra is hozták meggyőződésüket, bár továbbra is fennáll a kérdés, honnan merítették vélt ismereteiket a hozzá nem értők. Ugyanakkor közfor-galomban van több összeesküvés-elmét, amely arról szól, hogy valaki ezt szándékosan vetette be az emberiség ellen... Népszerű olvasmányok-ról van szó, amelyek apró igazságokra épülnek, és a rajongók hozzá nem értésére játszanak.

Azt viszont tudjuk, volt rá példa, hogy valaki betegségek terjesztésével akart ártani az ellen-ségnek. Ezt Japán akarta elkövetni, az ellenség pedig a Szovjetunió és az Egyesült Államok volt.

A japánok a biológiai fegyver alkalmazásá-nak gondolatával már 1918-ban, közvetlenül az első világháború után elkezdtek foglalkozni, ekkor még csak mint lehetőséggel. Tíz évvel később viszont már világjáró körútra küldték **Isii Siró** orvost, hogy látogassa meg a biológiai kutatólaboratóriumokat. Mivel béke honolt, a japán érdeklődés nem volt gyanús, és Isii bejárt vagy harminc országot. Hazatérve Japánba azt a dumát adta le a góréknak (mármint felette-seinek), hogy a nagyhatalmak gyors ütemben fejlesztik biológiai fegyvereiket. Ez nem volt igaz, de a górék bevették, és Japán belevágott a nyavalyafejlesztésbe. Mert a biológiai hadviselés valójában fertőző betegségek terjesztését jelen-ti. A japánok számára az is fontos volt, hogy a „fegyver” előállítás olcsó, határfoka viszont magas legyen. Kevés pénz befektetésével sok embert lehet meggyilkolni.

Isii Siró

Nyavalyagyártás

Bekerültek a programba azok a betegségek, amelyek a múltban módszeresen tizedelték az emberiséget. Olyanok, mint a pestis, a lépfene, a fekete himlő, a hastífusz, a kolera, a takonykór, a vérhas...

Issinek leginkább a pestisbaktérium tűnt alkalmasnak, hiszen ezt bolhák terjesztették, amelyeket könnyű volt nagy területre szétteríteni. Ráadásul egyetlen bolhacsípéssel halálos dózis jut a szervezetbe, egy bolha pedig harminc napig fertőzőképes, utána elpusztul. Aztán az el-lenség talán nem is fog gyanút, hiszen a pestis-járvány természetes eredetű is lehet.

Eddig a történetnek még volt némi hadászati zamata, de gyors egymásutánban érkeztek a kellemetlen utóízek. Azt még hagyján, hogy a kórokozókat állatokon tenyésztették ki. De elér-kezett a pillanat, amikor a „fegyvert” ki kellett próbálni. Ezt emberekben tették. Persze, nem a sajátjaikon.

Kísérletek bolhákkal

Mivel a kísérleteket nem japán, hanem meg-szállt kínai területeken hajtották végre, kéznél voltak a japánok által alacsonyabbrendűeknek tekintett kínaiak meg kóreiak. Kezdetben még válogattak, az áldozatok közönséges bűnözők, banditák, partizánok, politikailag gyanús ele-mek voltak. A biológiai kísérletekkel párhuzamosan azon is dolgoztak, hogyan juttatható el néhány millió bolha nagy távolságra, anélkül hogy elpusztulna. Erre a célra különleges por-celánbombát fejlesztettek ki, amelyet könnyű célba juttatni, ahol bizonyos magasságon felrobban. Aprócska robbanásról lévén szó, a bolhák túléltek, és szétterültek a területen.

Amellett, hogy a kísérleteket több tízezer emberen hajtották végre, a fegyver haté-konyosságát nemcsak a kínai hadsereg, hanem polgári lakosság ellen bevetve is kipróbál-ták. Különböző felmérések szerint minden-nek 580 000 áldozata volt. Ekkor még Japán diktálta a távol-keleti háborús történeteket. Amikor azonban fordult a kocka, és kezdtek érkezni a hatalmas amerikai pofonok, a ja-pánok fontolgatták annak ötletét, hogy bol-haküldeményekkel támadják meg Amerika területét. Ebből nem lett semmi, hogy miért, arról máskor részletesen. Aztán nem sokkal később ledobták Japánra a két atombombát. Azóta mindenki őket sajnálja. Pedig – lásd a számokat! – a japánok által végrehajtott bioló-giai kísérleteknek kétszer annyi áldozata volt, mint az atombombáknak.

Enyhe büntetés a tudásért cserébe

A háború befejeztével mind az amerikaiak, mind a szovjetek bíróság elé állították a biológi-ai fegyver bevetéséért felelőseket. A sors fintora, hogy valamennyien enyhe büntetéseket kaptak, és azt sem ülték le végig. Azért – ez nem lehet vitás –, mert átadták tudásukat. A szovjeteknek meg az amerikaiaknak ez a tudás kellett, és nem izgatta őket a több százezer kínai áldozat. A kí-sérletező japán orvosok közül sokan fényes pá-lyát futottak be a gyógyszeriparban.

Ez nem vicc!

Buzás Mihály

A pestist terjesztő keleti patkánybolha

Folytatások következnek

Íme néhány olyan film, amelyeken már el is kezdődtek a munkálatok

A vándorló Föld

Tavaly jelent meg A vándorló Föld című kínai sci-fi, amely nagy sikert ért el, ezért tervezik a folytatását is. A film a Föld megmentéséről szól, amelyet pusztulás fenyeget. Több kínai filmdíjat is nyert, nemrég pedig ismét vetítették a kínai mozikban egy tizenegy perccel hosszabb változatát, A vándorló Föld: 2020-as külön kiadás címmel. Úgy tudni, hogy a folytatást is Guo Fan rendezi majd, akárcsak az első filmet, amely egyébként Liu Cehsin azonos című Hugo díjas regénye nyomán készült, maga az író pedig producerként működik közre a folytatás létrejöttében. A második rész vélhetően 2023-ban, a kínai holdújév napján jelenik meg.

Tyler Rake: A kimenekítés

Az idén jelent meg a Tyler Rake: A kimenekítés, eredeti címén az Extraction Chris Hemsworth-el a főszerepben. Egy amerikai akciófilmről van szó, amelyet Sam Hargrave rendezett és Joe Russo írt Ande Parksszal, Anthony Russoval, Fernando Leon Gonzalezzel és Eric Skillmannel közösen készített Ciudad című képregényük alapján. A Tyler Rake: A kimenekítés nagy nézettséget produkált a Netflixen és ez jó hír Sam Hargrave-nek, hiszen ez az első rendezése, ezelőtt főleg kaszkadőrként tevékenykedett. Nemrég arról jelentek meg hírek, hogy Joe Russo máris megkapta a felkérést, hogy megírja a folytatást, a készítőik pedig abban reménykednek, hogy sikerül meggyőzni Sam Hargrave-t is a rendezésre, valamint Chris Hemsworth-öt, hogy továbbvigye Tyler Rake szerepét. A készítőik állítólag nem húznák sokáig az időt és már jövőre leforgatnák a második részt. Számos országban a filmnek meg is előlegezték a folytatását. Habár Amerikában ugyebár Extraction a címe, más országokban előtagként hozzáadták Tyler Rake nevét is (akárcsak magyarul), ezzel is azt jelezve, hogy egy sorozat első részéről van szó.

Bébi úr

A Bébi úr, eredeti címén The Boss Baby animációs film 2017-ben jelent meg. A film alapját Marla Frazee 2010-ben kiadott azonos című képeskönyve adta. Sokan kritizálták a filmes verziót, de nagy lett a nézettsége, így készül a folytatása. A filmet Tom McGrath rendezte és minden bizonnyal ő rendezi a második részt is. Akárcsak más animációs filmeknél, a Bébi úrban is sztárok kölcsönözték a karakterek hangjait, egyebek közt Alec Baldwin, Tobey Maguire, Jimmy Kimmel műsorvezető, Lisa Kudrow a Jóbarátokból, Steve Buscemi, valamint maga a rendező is. A film megjelenése utáni évben Bébi úr újra munkában, azaz The Boss Baby: Back in Business címmel sorozat is elindult. Eddig négy évadot és egy külön epizódot élt meg, összesen ötven részt. A harmadik évad az idén márciusban jelent meg, a külön epizód szeptember elsején, a negyedik évad pedig most novemberben. Nemrég arról lehetett értesülni, hogy a film második része The Boss Baby: Family Business, azaz Bébi úr: Családi ügy címmel készül, és ebben újra hallhatjuk majd Alec Baldwint, Jimmy Kimmelt és Lisa Kudrow-ot,

hozzájuk pedig James Marsden, Eva Longoria és Jeff Goldblum is csatlakozik. A Bébi úr folytatását a jelenlegi tervek szerint márciusban mutatják be.

Összeállította: L. M.

Kai első szólólemeze

Az Exo k-pop együttes 2011-ben alakult meg és 2012-ben mutatkozott be. Nevüket az exobolygók ihlették meg. A csoport eredetileg tizenkét tagot számlált és két, úgymond alegyüttest is alapítottak, egyik az Exo-K, a másik pedig az Exo-M. Az együttesből hárman távoztak, ők az Exo-M formációhoz tartoztak. Az Exo az első lemezét XOXO címmel 2013-ban adta ki, azután több zenei kiadványuk is megjelent, legutóbb egy koreai exkluzív albumuk az Obsession, amelyet hat taggal készítettek. A tagok több nyelven is énekelnek, időközben trióként és duóként is tevékenykedtek, így jött létre az Exo-CBX és az Exo-SC, egyes tagok pedig szólóban is megmutakoztak. Ezt tette Kai is. Az Exón belül Kai az Exo-K formációt erősíti. Kai neve Kim Jong-in, 1994-ben született és nemrég jelent meg az első, hat dalt tartalmazó mini szólólemeze.

Koncertfilmet adott ki

Taylor Swift továbbra is rekordokat dönt és meglepetéseket okoz a rajongóinak. A nyáron adta ki a nyolcadik stúdióalbumát Folklore címmel, amely meglepetésnek számított, nemrég pedig egy dokumentarista koncertfilmet jelentetett meg a Disney+ csatornán. A filmben a dalok közreműködőivel beszél, azt taglalják, hogyan készültek a zeneszámok és ezeket elő is adják. A készítési folyamat ugyebár azért is számít rendhagyónak, mert a járvány tombolása idején zajlott, és Taylor Swift nem dolgozhatott egy helyiségben az alkotótársaival. Gyakorlatilag mindannyian külön dolgoztak a dalokon az otthonukban, miközben videón tartották a kapcsolatot.

Véget ér a Barátok közt

A RTL Klub mamutsorozata, a Barátok közt, 1998. október 26-ától fut. Egykor nagyon népszerű volt, de mára nem éri el a kellő nézettséget, ezért a készítők nemrég beharangozták, hogy több mint tízezer epizód után, vélhetően jövő év nyarán véget ér. A sorozatnak két főszereplője is vajdasági, a dr. Balogh Nórát alakító Varga Izabella és a Berényi Miklóst megformáló Szőke Zoltán. Mindketten a kezdetektől szerepeltek a sorozatban, Szőke Zoltán tavaly lépett ki, de nem végleg. A színészek közül bizonyára azoknak esik a legnehezebben, hogy véget ér a sorozat, akik már a legelejétől szerepelnek benne és szinte már az életük részévé vált, a Vili bácsit alakító Várkonyi Andrásnak és a Novák Lacit megformázó Tihanyi-Tóth Csabának, valamint a Berényi Claudiát játszó Ábrahám Editnek és a Bartha Zsoltot alakító Rékasi Károlynak is, hiszen ők is kisebb szünetekkel ugyan, de a kezdetektől szerepeltek a sorozatban. A rendszeres nézők, a rajongók nem nyugodtak bele a döntésbe és petíciót indítottak a Barátok közt megmaradásáért.

Az igazi csodanő

A rajongók már tükön ülnek, hogy Gal Gadot főszereplésével megjelenjen a Wonder Woman, a Csodanő második része, közben a színésznő arról beszélt egy interjúban, hogy egy igazi csodanőt is megformáz majd egy filmben. Irena Sendlerről van szó, aki a második világháború idején társaival együtt 2500 zsidó gyereket mentett ki a varsói gettóból, majd pedig hamis papírokkal ellátva, családoknál és árvaházakban helyezték el őket. Ezek után a Gestapo letartóztatta Irenát, megkínózták és halálra ítélték, de sikertelenül maradt, miután a náci őrköt megvesztegették. Irena Sendlert 1965-ben tüntették ki a Világ Igaza címmel. 2008-ban 98 évesen hunyt el. Gal Gadot és férje tavaly egy produkciós irodát alapított, a céljuk pedig inspiráló élettörténeteket bemutatni.

Jelige: „Őszike”

Kedves Bizi!

Rendszeres olvasója vagyok a Jó Pajtásnak és a Bizalmas sorokat is nagyon kedvelem. Kérlek, segíts! Rájöttem, hogy szeretem az egyik fiút az osztályomból. Szerencsére mindennap találkozunk, most is, mert egy csoportban vagyunk. Nem tudom, mi lenne, ha a másik csoportba került volna, és én nem láthatnám, csak minden másnap. Biztosan megőrülnék nélküle! Ha nem jön suliba, nem tudom, mit kezdjek magammal. A gond az, hogy nem tudom, hogy ő mit érez irántam, barátságot, vagy esetleg többet?! Szerintem, tetszik neki, mert van, hogy csak úgy megölel, amikor elmegyünk egymás mellett, meg mindig kedves velem. De tegnap óta nem tudom mit gondoljak! Megtudtam, hogy udvarol az egyik csajnak a szomszéd osztályból. Majd fölrobbanok a féltékenységtől! Lépiek, vagy várjak? Mit akar akkor tőlem? Jó lenne megtudni, mert az biztos, hogy nem tudom elfelejteni! Segíts!

„Őszike”

Válasz:

Azt, hogy a fiú mit érez irántad, csak ő tudja! Szerintem, jó lenne, ha adnál magadnak egy kis időt, hogy a benned forrongó érzelmek lecsituljanak. Sajnos, az erős érzelmek, különösen a féltékenység, a harag és a düh, nem a legjobb tanácsadók az életben. Biztos, hogy nem vezetne jóra, ha jelenetet rendeznél. Ha kivered a fiúnak a hisztit, nem biztos, hogy jól fogadja, és nagy a valószínűsége annak, hogy magad ellen fordítod. Az sem lenne jó ötlet, ha a másik lány ellen indítanál bosszúhadjáratot, mert csak ellenségeket gyártasz magadnak, amire biztosan nincs szükséged. És emellett, szerintem, abban sem vagy teljesen biztos, hogy igaz-e a hír, amit hallottál róla. Ha nyugodtan, türelmesen kivárod, hogy a fiúban is letisztázódjon, hogy mit is érez valójában irántad, barátságot, vonzalmat, vagy ettől is egy kicsit többet, biztosan jobb lesz, mert pozitív érzelmek vannak irántad, hiszen közelínek érez, kedves veled. Különben nagy ívből elkerülne, durva lenne veled, vagy éppen észre sem venne, hogy ott vagy a közelében. Most lélegezz mélyeket, nyugodj meg! Ne tegyél semmi hirtelen dolgot, legyél az, aki most is vagy, egy kedves, csinos, szimpatikus tini lány. Esetleg, ha van elég merszed, meg is kérdezhetsz a fiútól, hogy igaz-e, amit hallottál róla. Azzal a lehetőséggel is számolnod kell azonban, hogy a fiú szívét nem te dobogtatod meg. Fontos, hogy nyitott legyél más fiúk barátsága felé is, ezért másokkal is barátkozzál. Ha túl nagy benned a belső feszültség, ideges vagy, boldogtalan, gyógyírt jelent a rendszeres mozgás, séta a friss levegőn, a szabadban. Ne feledkezz meg a tanulásról sem, amit rendszerességgel, kitartással, akarattal, tervezéssel, jó napi beosztással eredményessé tudod tenni. (Keresgélj az interneten a ”tanulási szokások kialakítása” címszavak között, vagy lapozd át a régebbi Jó Pajtásokat, mert nem egyszer foglalkoztunk ezzel a témával.) Az idő pedig megadja

a végső választ a feltett kérdésedre, de valószínű, hogy egy másik fiú kelti majd fel az érdeklődésedet és dobogtatja meg a szívedet, mert igen sokszor ez történik az életben.

Jelige: „Zúzmarácska”

Kedves Bizalmas sorok! Drága Bizi!

Kérlek segíts! Az utóbbi időben nagy a gondom, mert a legjobb barátnőm rettenetesen ideges! Az örületbe kerget, mert állandóan beszél! Amikor együtt vagyunk, vég nélkül szövegel magáról, és csak magáról beszél! Én szóhoz sem jutok. Nagyon szeretném, ha végre ő is meghallgatna engem, mert nekem is vannak problémáim. Volt, hogy elkezdtem mondani a gondom, mire ő belém fojtotta szót. Úgy tesz, mintha nem hallotta volna, hogy én mondtam valamit. Vagy bejelenti, hogy mennie kell. Szerinted, milyen barátság az, amelyben mindig csak az egyik fél van középpontban? Érdemes továbbra is barátkoznom vele? Mit gondolsz?

„Zúzmarácska”

Válasz:

Kedves Zúzmarácska! Igazad van, hogy a barátság kétirányú kapcsolat, kölcsönösségen épülő viszony, olyan „adok is, kapok is”. Tisztázd le magadnak, hogy te mit is vársz a barátságtól és a barátnődtől. Ha elégedetlen vagy, akkor azt közöld is vele, mond meg neki, hogy így nem mehet tovább. Ha hallgatsz, sosem jön rá, hogy nem jól cselekszik, és te mit is érzel. Néma gyerekek az anyja sem érti a szavát. – szokták mondani. Mindkét félnek egyaránt szüksége van arra, hogy meghallgassák, odafigyeljenek rá, hogy tartozzon valakihez, hogy szeressék, elfogadják, hogy érezzék, fontosak a másik fél számára. Jó lépés lenne, ha őszintén elbeszélgetnél a barátnőddel arról, hogy te mit szeretnél, és mit vársz tőle. Mond meg neki, hogy szeretnéd, ha ő is meghallgatna téged. Ha nem jársz sikerrel nála, ne búsulj sokáig, mert a serdülőkör igen csak próbára teszi a barátságokat, nagyon sok gyerekkori barátság véget ér, mert nem bírja ki a próbatételt. Addig is, még nem kerül sor a beszélgetésre, nézz körül. Nem vagy egyedül, vannak még mások is, akikkel szívesen együtt vagy, akivel jól érezd magad, jókat tudsz beszélgetni. Velük is töltsd több időt! Bővítsd az ismerősök, barátok körét, akivel együtt tudsz örülni, nevetni, sírni, de jókat tudtok együtt hallgatni is.

Jelige: „Hótakaró”

Kedves Bizi!

Én egy hetedikes lány vagyok, és van egy nagyon nagy problémám! Még ötödikes koromban beleszerettem egy helyes fiúba, aki az osztálytársam is. Több kisebb-nagyobb kitérővel, de mindig visszatértünk egymáshoz. Most is halálosan szerelmes vagyok bele! A gondom az, hogy rajtam kívül az egyik legjobb barátnőm, és még egy lány is helyet kapott... Nagyon félek, hogy elveszítem! Kérlek, segíts!

„Hótakaró”

Válasz:

Bárhogy is érzed magadat ebben a pillanatban, tudnod kell, hogy a serdülőkörben, de később is, a kapcsolatokban, egy-egy történetben, benne van a jó is, és a rossz is: a veszteség, a csalódottság, a megbántódottság stb., érzése is. És ez fokozódhat, ha több szereplője is van annak a kapcsolatnak. Úgy látszik, a barátod egyszerre több vasat is tart a tűzben, ami neki biztosan jó érzés, de a lányoknak, akik szerelmek belé, nem. Mivel ti még a serdülőkör legelején vagytok, nagyon sok tapasztalatra, éreésre, a társas kapcsolatok, viselkedés tanulására van szükségetek, hogy elérjétek azt, hogy mindketten tudjátok, mit is akaratok a másiktól, és milyen viszonyt szeretnétek ahhoz, hogy érettek legyetek a szerelmi kapcsolatra. Ti ketten a fiúval – a te szomorúságodra – nem ugyanazt szeretnétek, és nem ugyanarra van szükségetek. Sokszor megtörténik, hogy többet látunk egy-egy kapcsolatban, mint ami valójában van, mert a fantáziánk mint a pók a hálójába, beleszövi a vágyainkat a meglátásunkba, a percepciónkba, az észlelésünkbe, és hatással van a kapott információ jelentéssel töltésére. A fiú a kötetlen szórakozást helyezi előtérbe, ezért valószínű, hogy veled kapcsolatosan is csak ez van a játékban. Lehetséges, hogy benned sem a szerelmét, a párját látja, mert neki nem erre van szüksége. A lányok nem ilyen kapcsolatra vágnak. Jó lenne, ha letisztáznád magadban, hogy el tudod-e fogadni, hogy ennek a történetnek csak egyik szereplője legyél a sok közül. Az ilyen fiút, valójában, neked kellene útközben elveszítened, és megvárnod, hogy eljőjön a te időd, és az a fiú, akinek csak te kellesz, és nem egy háremnyi lány. Addig is barátkozz fiúkkal is és lányokkal is.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol

e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Hogyan éled meg a kudarcokat, csalódásokat?

Romokban heversz, ha valaki nem tartja be a neked tett ígérését. Avagy inkább optimistán úgy teszel, mintha észre sem vennéd a másik hibáját?

- Tegyük fel, hogy a legjobb barátod/barátnőd nem jön el a születésnapodra. Hogyan fogadod ezt?
 - Megpróbálok nagyon szuper bulit szervezni. (0)
 - Még egyszer felhívom, hátha történt valami. (2)
 - Jellemző rá, pont az ilyenek miatt szoktunk veszekedni. (4)
- Terjed az influenza, mindenki köhög és szipákol. Te elkapod a náthát?
 - Nagy ügy, van rosszabb is a megfázásnál... (0)
 - Naná, engem imádnak a vírusok! (2)
 - Nem hiszem, felvettem a védőoltást influenza ellen. (2)
- A legjobb barátod/barátnőd három hónapja ígéri, hogy visszaadja a kedvenc filmét.
 - Gondoltam, hogy így lesz. (2)
 - Úgyis én szoktam csinálni ilyesmit... (0)
 - Nem akarja bevallani, de tudom, hogy elvesztette. (2)
- Meglátogatod az influenzás barátnődet a kórházban. Mit mondasz neki?
 - Látszik, hogy megviselt a dolog! (4)
 - Fel a fejjel, lesz ez még jobb is! (0)
 - Mondd el, hogy történt! (2)
- Az egyik bulin a barátnőd szimpátiája bókolni kezd neked. Hogyan reagálsz?
 - Élvezem a hízelgő szavakat. (2)
 - Nem gondolja komolyan, úgyhogy faképnél hagyom. (4)
 - Kissé kínosan érzem magam. (0)
- A barátnődet zaklatják, és hozzád fordul. Hogyan vigasztalod meg?
 - Felajánlom: máskor is forduljon hozzám. (4)
 - Elhárítom. (0)
 - Megkérem, mesélje el pontosan, min megy keresztül. (2)
- Melyik vélekedést osztod leginkább?
 - Az ember mindenekelőtt cselekedjen! (0)
 - Az ember gondolkodjon, mielőtt dönt! (2)
 - Az ember megbízhatatlan lény. (4)

Értékelés

0 és 8 pont között: AZ ERŐS AKARATÚ

Remekül leplezed a csalódásod! Bármi történjen is, tele vagy tetterővel, optimizmussal, rendíthetetlen hittel és bizakodással. Mindig úgy döntesz: irány a szebb jövő! A barátaid sokra tartják lelkiérődöt. Ám vigyázz, nehogy kíméletlenné válj, figyelj arra, amit mások mondanak! Jó, ha nem fognak ki rajtad a csalódások, gondoldj azokra is, akiknek szükségük van rá, hogy néha meghallgasd őket.

9 és 18 pont között: A RACIONÁLIS

Egyszerűen tudomásul veszed a csalódásokat, hideg fejjel mérlegelve, hogyan történhetett ilyesmi. Gyűjtöd a tényeket és az információkat, hogy a balul sikerült randevű vagy szerelmi csalódás ne eshessen meg veled újra. Vigyázat: az ész nem mindig tud felülkerekedni a szívügyeken! Hallgass olykor az ösztöneidre is! Ha nem rejtöd mindig véka alá a csalódottságod, hamarabb találsz valakit, aki megvigasztal.

19 és 28 pont között: A CSALÓDOTT

Ami elromolhat, az el is romlik! – vallod. Új szimpátia jelenik meg az életedben? Meg fog csalni. A legjobb barátod/barátod is biztos rosszat mond a hátad mögött. Éppen ezért vagy dühös, sértődött és hajlamos a sírásra. Ha negatívan állsz a dolgokhoz, ne csodálkozz, hogy bekövetkezik, amitől tartasz! Elég az áldozatszepekből, legyél nyitott a meglepetésekre! Ha egy kicsit több önbizalmad lenne, előbb megtalálnád a jó dolgokat.

	SPANYOLFAL	ESZEMCSERE	SÜTEMÉNY-FAJTA	FÜVŐS HANGSZER	GÓZOL	NYUGAT	
	BELGIUM	ÜNNEPÉLYES RUHA	KATONAI KÜRTJEL	EJFEL ELŐTT	HIDROGÉN	TALÁL	
1	MEGLELI						CSUPASSZA TESZ VALAMIT
	BÁRKI						
				NŐI NÉV FORDÍTVA ÁRVIZ			
GAUSS	2						
CSAPADÉK			AUSZTRIA	SZEDI A LÁBÁT		FÉL ERDŐ ARANY BETŰI	
		KUTYA-FAJTA PARANCSOLÓJA	SUGÁR	ZEKE EGYNEMŰI	SPULNI		
					A DINNYÉN VÁGJUK		
A MOLY SZOKTA RÁGNI ÁTFOG	LY	NUMERO	ZÉRÓ	OROSZ FOLYÓ		50	
		51	INDULATSZÓ			505	
		SEREG		RÁDIUS	ÉSZAK	JÖSZIVÜ TESZI FÉL ÖT	EZ
		FRANCIA-ORSZÁG		NORD	KÉN		
						NY	

Légy optimista!

Sokkal könnyebb mondani, mint csinálni. Van, amikor félig van tele a pohár, van, amikor félig üres, és van, hogy kiborul a bili. A szituációk, az emberek, a stressz és az unalom kihatással van az érzéseidre és a viselkedésedre is egyaránt. Tehát, miért is fontos, hogy pozitívan gondolkodjunk? Hogyan segít ez az embereknek abban, hogy törődjenek a problémáikkal és hogy boldogabbak legyenek?

Optimistának vagy pesszimistának lenni? Szokványos kérdés, és elsőre talán nevetünk rajta, hiszen úgysem számít semmit. Pedig igenis számít! Egy pesszimista gondolkodású fiatal – valószínűleg pont emiatt a gondolkodásmód miatt – el fogja rontani a dolgozatot, utána pedig mindenért magát okolja. Egy optimista? Való-

színűleg bevallja magának, hogy a matek nem az ő műfaja, de mindent megtesz, hogy a maximumot hozza ki magából.

Pár tudós szerint az optimizmus boldogsághoz, ez pedig egészséghez és jó közérzethez vezet. De ez nem azt jelenti, hogy innentől csak pozitívan gondolkodsz éjjel-nappal, és minden jó lesz – ez sajnos nem ilyen egyszerű. A kutatás azonban tényszerűen kimutatja, hogy a pozitív hozzáállás optimizmushoz vezet, ez pedig segít majd megoldani a problémáid az élet más területein is – például iskola, barátságok, magánélet – nagy hasznát fogod venni.

Fedezd fel a benned rejlő lehetőségeket! Használd ki, élvezd, és ne feledd: csak pozitívan!

Mit tegyél, ha nincsenek barátaid?

Ha nincsenek barátaid, az még nem jelenti azt, hogy fura vagy, vagy antiszociális, csupán annyit tesz, hogy most nem a legelőnyösebb helyzetted. A jó hír az, hogy kilábalhatsz belőle.

Először is tisztáznod kell magaddal, hogy nem te vagy az egyetlen, aki így érez. Talán ellökted magadtól az embereket, mert nehéz időszakon mész keresztül. Nem mindenki beszél szívesen a nehézségeiről. Vagy az is lehet, hogy valaki a barátaid közül elárult téged, és emiatt a többi barátodat is mellőzöd. Egy másik indok, hogy az általad választott barátok nem a legmegfelelőbbek számodra. Talán kirekesztenek, vagy nincsenek ott veled, amikor szükséged lenne rájuk.

Sokan éltek már át ugyanezt, és bár nagyon fáj, nem szabad elkieseredned miatta. Vizsgáld meg, hogy miért nincsenek barátaid! Kerüld a negatív önbírálatot, például: „lúzer vagyok”, vagy „engem senki sem szeret”. Ehelyett nézz végig az eddigi életeden, és realisan gondold végig a döntéseidet! Kérdezd meg magadtól a következő kérdéseket:

- Lassan alakítom ki a barátságokat, vagy azon vagyok, hogy minden kapcsolatból legjobb barátság legyen? (Ha elkeseredetten viselkedsz, akkor elriasztod azokat az embereket, akik egyébként szeretnének veled jóban lenni.)

- Keresem a barátaimat, csak hogy megkérdezzem, mi újság velük? (Ha csak akkor érdeklődsz egy barátod felől, amikor szórakozásról van szó, akkor kihagyod a barátság érzelmi előnyeit.)

- Kerestem új hobbit az utóbbi időben? (Ha nem keresed a lehetőségeket, hogy kipróbálhass új dolgokat, akkor nem lesz esélyed, hogy megismerj új embereket.)

- Sok időt töltök otthon, amikor elmehetnék forró csokizni vagy sétálni? (Hogyha túl sokat pihensz otthon magányosan, akkor elszalasztod a lehetőséget, hogy új barátokat szerezz. Próbáld meg kimozdulni, hogy könnyebben megismerj új embereket! Egy másik ötlet: a neten is találhatsz barátokat!)

Most már tudod, hogy van erőd barátokat szerezni. Ha egy jó baráti viszony kezd kibontakozni, akkor ne szalaszd el, és legyen a lehető legjobb a hozzáállásod! Sok módja van a barátkozásnak, de emlékezz rá, hogy ehhez idő kell! Tégy erőfeszítést, hogy legyenek barátaid, és hamarosan sokkal jobb kedved lesz! (KamaszPanasz)

Megfáztál?

Természetes gyógymódok a köhögés ellen

Néha kellenek a gyógyszerek, de ne nyúlj rögtön értük, ha nélkülik is meggyógyulhatsz. Sok olyan természetes gyógymód létezik, amelyek hatékonyságát tudományos vizsgálatok is alátámasztják.

Fekete bors

Ha hurutos köhögés gyötör, a fekete bors remek megoldás lehet, mivel a benne található anyagok serkentik a keringést, és segítenek a váladék felszakításában. Készíts „teát” borsból és mézből!

Méz

Ha köhögsz vagy fáj a torkod, egyél mézet, esetleg keverj hozzá egy kis kókuszolajat és citromlevet.

Kakukkfű

A kakukkfű olyannyira hatékony, hogy Németországban például hivatalosan elfogadott gyógymód köhögésre és felső légúti fertőzésekre. A belőle készült teát pedig fel lehet turbózni egy kis mézzel és citromlével is.

Forró zuhany

A bedugult orr legnagyobb ellensége a gőz, úgyhogy varázsolj szaunát a fürdőszobából, és dugítsd ki az orrod! Vagy ha nincs hozzá kedved, a jó öreg fazék fölötti inhalálás is hatásos.

Gyömbér

A gyömbért évszázadok óta használják gyógyításra, mivel nemcsak a megfázás, de még az influenza tüneteit is enyhítheti.

Divatozzunk fagypont alatt is

Az örök dilemma: csinos legyen vagy jó meleg?

Beköszöntött a december és bizony jött vele a hideg is. Igaz, megéltünk jó pár hideg napot az idén ősszel, de mostanság minden reggel dérfödte tájra ébredünk. Legjobb otthon, takaró alatt, teát szürcsölve bekuckózni. Abban az esetben, ha mégis ki kell tennünk lábunkat a zord hidegbe, jön az örök kérdés: *Mit vegyek fel?* Ahhoz, hogy ezt a dilemmát megelőzzük és gyorsabban menjen a készülődés, hoztunk néhány tuti ötletet, amelyek jó melegen tartanak és csinosak is egyben.

Kötött pulcsik és ruhák

Mindannyian emlékezünk azokra a karácsonyokra, amikor játékok helyett egy-egy kötött pulcsit vagy zoknit kaptunk és nem örültünk annyira. Ez idővel persze változott, ahogy a karácsony jelentősége átértékelődött bennünk, úgy a meleg, téli ruhadarabok szeretete is. Visszagondolva belátjuk, hogy azért kaptunk ilyesféle ajándékokat, mert szeretteink óvtak bennünket. Az utóbbi években szintén nagy visszatérőnek számítanak a jó vastag kötött ruhák. Különlegességük mellett, hogy szuper meleg, még jól is néznek ki. A pulcsiminta is hódít, tunikákon, sálakon, de még ilyen tervezésű takarókat is lehet találni. A színek variációja itt is végtelen!

Jöhet a szőr és a teddy

A műsőr bundák már hosszú évek óta hódítanak, ha téli divatról van szó, ám az idén kifejezetten a túlméretezett daraboké lesz a főszerep. Ráadásul nagyon népszerű most a teddy jellegű fazon is, szintén oversize kialakításban, úgyhogy választék van bőven, csak meg kell találnod a számodra tökéleteset.

A vicces nevű, de annál divatosabb tyúklábminta

A tyúklábminta az idei nagy visszatérő! Egy igazán elegáns rajzolatról van szó, amellyel kifinomultabbá teheted bármelyik szettet. Aki kifejezetten irtózik a színektől, az is beleszerethet ebbe a mintázatba, ugyanis leginkább fekete és a fehér kombinációjában érhető el. Ez a minta manapság szinte mindenféle ruhadarabon megtalálható, például kabátokon, blézereken, pulcsikon és szoknyákon is.

A bőr már nem csak kabátként menő

A bőr/műbőr anyag rajongói most ujjonghatnak, hiszen eszméletlenül divatos ennek használata, nagyjából bármilyen ruhán. Vintage és retró darabok előnyben, szóval ne félj felkutatni anyud, vagy akár apud szekrényét, mert ezek a darabok általában időállóak, most pedig igazán divatosak. És persze a bőrnadrágok mellett se menjünk el szó nélkül!

Puffadj bátran!

Végre itt vannak a pufikabátok, amelyek melegen tartanak a legzordabb időben is. Egy sarkvidéki túrára valószínűleg nem a legjobb választás, ám az itthoni körülményekhez tökéletes választás. Különlegessége, hogy fiúknak és lányoknak is egyaránt jól áll, valamint mindenféle hosszúságban és színben megtalálható, így tényleg mindenki megtalálja számára a kedvencet.

eve

Szólásmagyarázat

Láttam én már karón varjút

Alakját és jelentését tekintve sok változata van ennek a szólásnak. Vagy azt értjük rajta, hogy nem hiszek a nagyhangú fogadkozásnak, nem hagyom magam üres ígérekkel becsapni, vagy pedig azt, hogy nem ijedek meg az ilyen fenyegetéstől. Hasonló vonatkozásban használták szólásunk legrégebből ismert őst, az ágon mutat madarat kifejezést is, ami a régi nyelvben azt jelentette, hogy szép szavakkal rá akar szedni valakit. Ha az ebben a szólásban szereplő képpel azt akarták közölni, hogy átlátnak valakinek a ravaszságán, nem hisznek ígéreteinek, vagy nem félnek a fenyegetéseitől, akkor a mutat helyett a láttam igealakot használták a kifejezésben, és így ezt a formát kapta szólásunk: láttam én ágon madarat vagy: ágon tarvarjút. Az ág helyett már a 17. században is gyakran mondtak karót, a tarvarjú azon-

ban csak újabban, a 18-19. században rövidült varjúvá. Az említett változatok igen sokáig éltek egymás mellett párhuzamosan. A szólás keletkezésében több mozzanat, többféle szemlélet játszott közre. Egyik magyarázat a következő: Régebben úgy védekeztek a baromfit pusztító ragadozó madarak és a vetésben károkat okozó varjak ellen, hogy ijesztésül karóra vagy póznára egy-egy lelőtt kártevőt, különösen varjút kötöttek fel. Eleinte volt is foganatja az ilyen ijesztésnek, de később az aprójóságot pusztító ragadozó madarak vagy a vetésre rákapott varjak megszokták a kezdetleges madárijesztőt, és nem törődtek vele. A láttam én már karón varjút tehát eredetileg csupán azt jelenthette, hogy éppen úgy nem félek a fenyegetésetől, mint a madarak a madárijesztőtől.

A KELMÉK EREDETE

Kevesen tudjuk, hogy egy-egy textil elnevezése honnan is ered. Nos, lássunk néhány példát:

- A batiszt egy Baptiste nevű, 13. században élt cambrai takácsról kapta nevét. Állítólag ő készítette el először a finom szövésű vászonanyagot.

- A **muszlin** Mezopotámia egykori kereskedelmi és kelmegyártó központjáról, Moszul városáról kapta nevét.

- A **damaszt** szó, és a kelme készítése módja a szíriai Damaszkusz városból ered.

- A **szatén** szó a kínai kikötőváros, Citung arab nevének (Zaitun) állít emléket, ugyanis ebből a városból szállították a világ minden tájára ezt a kelmét.

- A **taft**, tafota a perzsa taften igéből ered. Az ige jelentése: sző, fon, de jelzőként használva jelenthet fényeset is.

- A **tüll** szó, a könnyű kelme készítéséről híressé vált város, Tulle nevéből vált mindennappossá.

MILYEN VOLT AZ ELSŐ POSTALÁDA?

Kevesen gondolnák, hogy a mai postaláda egyik elődje két megjelölt lapos kő volt: a holland tengerészek ezek közé rakták hozzátartozóiknak írt leveleiket a távoli Jöreménység-foknál, a mai Fokváros közelében. Az Afrikát megkerülő hajók a 17. században itt kötöttek ki, hogy ivóvízzel és friss élelemmel töltsék fel készleteiket. A kapitányok a szikladarabok közül kivették azokat az írásokat, amelyeknek címzettjei „útjukba estek”, és ezeket magukkal vitték, hogy eljuttassák az otthoniaknak. Európában először Franciaországban hono-

sodott meg a postaláda. Az első szögletes levélgyűjtő szekrénykéket 1653-ban Párizsban szereltette fel egy vállalkozó, aki Petit Poste néven magánpostát szervezett. Ezek zárral ellátott faládikók voltak, tetejükön a mai szavazóurnákéhoz hasonló nyílással. Ezeket kerítésekre vagy házak falára erősítették. Az új rendszer meggyesztette a küldőket, akik féltették az állásukat. Ezért egereket tettek a Petit Poste gyűjtődobozába, az állatok pedig összerágták a leveleket. Emiatt az emberek elvesztették a postaládák iránti bizalmukat.

ENCIKLOPÉDIÁT SZÁNNAK A TÖRTÉNELMI SZAGOKNAK

Elmúlt korok európai illatainak enciklopédiáját akarja létrehozni egy nemzetközi kutatócsoport. A tudósok a pestisjárvány elleni védekezésre használt illatoktól a dohány illatáig minden „történelmi szagot” össze akarnak gyűjteni. Az Odeuropa elnevezésű nemzetközi projekten tudósok, történészek és mesterségesintelligencia-szakértők dolgoznak. A kutatás az egykor ismerős, de mára már eltűnt illatok azonosítását, ha szükséges újrateremtését tűzte ki célul. Az illattárba a 16. századtól a 20. század elejéig gyűjtik az aromákat. Amint belemélyedünk az 1500-as évektől Európában megjelent nyomtatott szövegekbe, rengeteg utalást és leírást találunk bennük a különböző szagokról, a vallással kapcsolatos illatokról, például a tömjénről, vagy akár a dohány illatáról. Az összegyűjtött információkat az európai illatok online enciklopédiájának létrehozásához használják fel. Ebben megtalálhatóak majd bizonyos szagok, de rávilágítanak különleges szagokhoz kapcsolódó érzelmekre és helyszínekre is.

Külön foglalkoznak majd azokkal, akiknek a szagok érzékelése egy-egy korban valamiért fontos volt, például az orvosokkal, és azzal, hogy a szaglás mit jelentett számukra. A korabeli orvosok például számos gyógynövényt, például rozmaringot is használtak, egy darabig úgy vélték, hogy ezek védenek a pestistől. A repülősót pedig a 18. és a 19. században a gőrcsök és ájulás ellenszereként alkalmazták. (középsuli.hu)

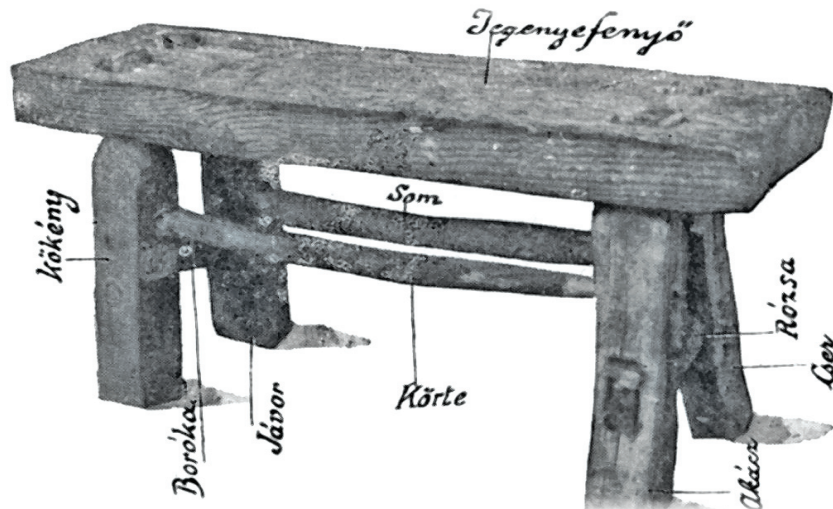

December 13. – Luca napja

Szent Lúcia

A decemberi ünnepek közül az egyik legjelentősebb a Luca napja. Lányoknak, asszonyoknak tilos ilyenkor dolgozniuk. Számos történet szól arról, hogyan büntette meg Luca azokat, akik szőni, fonni, varrni, mosni mertek az ő ünnepén. Luca büntetésből a fonó asszonyhoz hajtja az orsót, kóccá változtatja a fonalat, bevarrja a tyúkok tojókáját. Luca napján alakoskodni is szoktak. A Luca-alakoskodó fehér leplet hord, arca elé vagy fejére szítát tesz. Ellenőrzi a fiatalokat, a lustákat megszégyeníti. Luca napján kezdik készíteni a Luca székét, amelynek segítségével karácsony böjtjén felismerik a boszorkányokat. Alig van olyan falu, ahol nem ismernék a Luca székéről szóló babonás történeteket. A Luca széken készítője mindennap dolgozik valamit, úgy, hogy éppen karácsony estéjére készüljön el. Akkor elmegy az éjfél misére, és ott megismeri a falu boszorkányait, mert ilyenkor szarvat hordanak. Utána azonban menekül haza, különben széttépnek a boszorkányok. Legjobb, ha mákot szór el az úton, mert a boszorkányok kötelesek a mákot felszedni, s így a történet hőse megmenekül a bosszújuktól. Régen Luca-nap hajnalán „kotyolni” járnak a kisfiúk. Szalmát vagy fadarabot visznek magukkal (legjobb, ha ezeket valahol elcsenik), s arra térdelve mondják el köszöntőjüket. Utána kukoricával vagy vízzel öntik le őket a háziak, ők pedig a szalmával, fával „megvárásol-

ják” a tyúkokat, hogy egész évben jól tojjanak. A köszöntőt mondó gyerekek ezután ajándékokat kapnak. Akár tavasszal, György napján, Lucakor is szabadon garázdálkodnak a gonoszok.

Hiedelmek, szokások

A Gergely-naptár bevezetéséig december 13-ára esett a téli napforduló, vagyis minden esztendőben ezen a napon volt legrövidebb a nappal, delett legalacsonyabban a nap. Valószínűleg ez az oka, hogy Luca napjához számos ősi népszokás és babonás hiedelem fűződik. A népi játékok keretében fel-felújítják mostanában a többi Luca-napi népszokást.

Svédországban nemzeti ünnep a fényt jelképező Lucia napja. Stockholmban minden

esztendőben Lucia-királynőt választanak, aki földig érő gyönyörű fehér bundát kap ajándékba, abban kocsikázik végig kezében égő gyertyákat tartva a városon. De megünneplik a svédek otthon is Luciát, főleg ott, ahol nagy a család. A házi ünnep ideje a reggel, s azzal kezdődik, hogy a legkisebb leánygyermek égő gyertyákkal teletűzdelt Luca-koszorúval a fején ágyba viszi a család férfi tagjainak a hagyományos Luca-napi reggelit: vásznon átszűrt kávét briósszerűre formált gyömbéres kaláccsal, amelynek íze némileg a mi mézeskalácsunkéra emlékeztet. A svédek úgy tartják, a Luca-koszorúk gyertyáinak fénye ilyenkor belopódzik a szívekbe és átmelegíti azokat, hogy a tél hidegétől meg ne fagyjon a bennük lakozó szeretet.

Svéd gyömbéres mézes

Hozzávalók (kb. 60 darabhoz):

- 10 dkg margarin
- 2 dl méz
- 25 dkg cukor
- 1 evőkanál őrölt fahéj
- 1 evőkanál őrölt gyömbér
- 3 dl tej
- 1 evőkanál
- szódadikarbóna
- 90 dkg finomliszt

a nyújtáshoz:

- liszt

a tetejére:

- tojássárgája

A margarint, a mézet, a cukrot és a fűszereket egy lábosban összekeverjük és felmelegítjük. A tejjel felengedjük, majd megvárjuk, amíg kihűl. Ezután a szódadikarbónát a liszttel elvegyítjük, majd a mézes keverékkel összedolgozzuk. Az így kapott tésztát legalább egy napra a hűtőszekrénybe tesszük, hogy íze jól összeérjenek. Másnap liszttel behintett deszkán 3-4 milliméter vékonyra nyújtjuk, és éles késsel vagy kiszúróval figurákat vágunk ki belőle. Sütőpapírral bélelt tepsire egymás mellé rakosgatjuk, és 180°C-os sütőben (légkeveréses sütőben 165°C) megsütjük. Még melegen a simára felvert tojássárgájával megkenjük, hogy a teteje szép fényes legyen. A figurákat néhány szem tisztított mandulával is díszíthetjük.

Tudtad-e?

A tápéi kotyolást, a Luca-asszonynak öltözött maskara vezette lucázást, a termékenységbűvölések régi rigmusait:

„Luca, Luca, Lucia
nőjön nagyra tyúk, liba
vetés, virág megeredjen,
jó szerencsénk el ne vesszen,
házunk népe bajt ne lásson,
kolbász lógjon a padláson,
Luca, Luca kity-koty!”

Örök élet

Rendőrök lekapcsolnak egy kuruzslót, aki az örök élet tablettáit árulja. Bíróságra kerül az ügy, a bíró kérdezi:

- Vádlott, volt már büntetve?
- Igen, bíró úr, először 1314-ben.

Hamisított

Két fickó sétál az utcán. Az egyik lehajol, és felvesz valamit.

- Nézd, találtam egy ötvenest! – mutatja társának a pénzt, de pár másodperc után eldobja.
- Miért dobtad el? – kérdi a másik.
- Mert hamis. Ki látott már olyan ötvenest, amin az ötös után három nulla van?

Kaszáló medvék

Két medve a Himalája tetején térdig erő szélben kaszálja a lekvárt.

Megszólal az egyik:

– Jön a karácsony.

Mire a másik:

– Akkor álljunk fére!

Pályaudvari utasteszt

A vonat indulása előtt a kalauz megszólítja az egyik utast:

- Méltóztassék uraságod felszállni, mindjárt indulunk!
- Nem ide az első osztályra váltottam jegyet...
- Akkor tessék az úrnak a másodikra szállni, ott van hátrébb!
- Harmadosztályú jegyem van...
- Na, akkor lóduljon a legvégére!

Dióhéjban

A készületlen diák fontoskodva tudatja professzorával, hogy először „dióhéjban” foglalja össze feletét. A tanár percekig hallgatja a magogást, majd bevés egy elégtelent:

– Héj még csak lenne, de dió sehol.

Semmit sem szabad kidobni!

Kovács felesége megkéri az urát:

- Ede, vegyél nekem egy új esernyőt, a régi már olyan rossz, hogy el kell dobnom.
- Nana – csóválja a fejét Kovács –, eldobni nem kell, itthon még használhatod.

Meglepő dolog

Váratlanul lecsap a magasból a héja, karmaival megragadja a vadász mellett baktató tacsót, és a levegőbe emelkedik vele. A vadász fölemeli a puskáját, lő, és a héja holtan zuhan le a mezőn. A tacsó azonban röptül tovább.

– Hát ez meg hogy lehet? – álmélkodik a vadász.

– Azt hiszem – feleli a társa –, hogy a tacsó nem hallotta a lövést.

Fölöttébb szomorú

Az előkelő kávéházban egy férfi bifszteket rendel. Midőn a pincér egy icipici adagot letesz az asztalra, a vendég keservesen sírni kezd. A felszolgáló megijed, és hívja a főnököt, aki részvétteljesen megkérdezi tőle, hogy miért keseredett el annyira.

– Hát hogyné sírnék, mikor egy ilyen pici kis bifsztek miatt egy olyan nagy marhának meg kellett halnia!

Facebook az őskorban

KVÍZ

Melyik szó lehet egyszerre mindkettő?

Számár – Magyarországon megjelenő rejtélyűjság
Csacsi, Füles, Skandi

Konyhában kötjük fel – Lába között gurítja át a labdát
Fejkendő, kukta, kötény

Kézi vágóeszközök nyéllel – Nem érek oda időben
Pengék, kések, bicskák

Túró fűszerekkel – Nyomában a rendőrség
Körözött, joghurt, üldözött

Művészi alkotómunka terméke – Nem igazi
Hamis, mű, áll

Vízben él – Fülünkre szorítjuk
Hal, kagyló, fülvédő

Háromszög alakú úszónadrág – Villás farkú kismadár
Pingvin, fecske, veréb

ÖVEGES PROFESSZOR KÍSÉRLETEI

Nyers tojás vagy főtt tojás?

Előfordul, hogy főtt tojást is beteszünk a hűtőszekrénybe. Néha összetéveszthetjük a nyerssel.

Most kiveszünk két tojást. Kívülről semmi sem árulja el, hogy melyik a nyers és melyik a főtt. Hogyan lehet eldönteni anélkül, hogy feltörnénk? (Rázni nem szabad!)

Mindkét tojással pörgető kísérletet végzünk. Pörgessük meg a sima asztallapon az egyik tojást, majd érintsük meg egy pillanatra, és állítsuk meg! Gyorsan vegyük el az ujjunkat: ha a tojás tovább pörög, akkor nyers. Ha az érintés után megáll, akkor főtt.

Magyarázat: A tojás pörgetésekor mozgásba jön a belseje is. A nyers tojás belseje a pillanatnyi megállás után is tovább mozog, így tovább pörgeti a tojást. A főtt tojás kemény belseje a héjával együtt megáll.

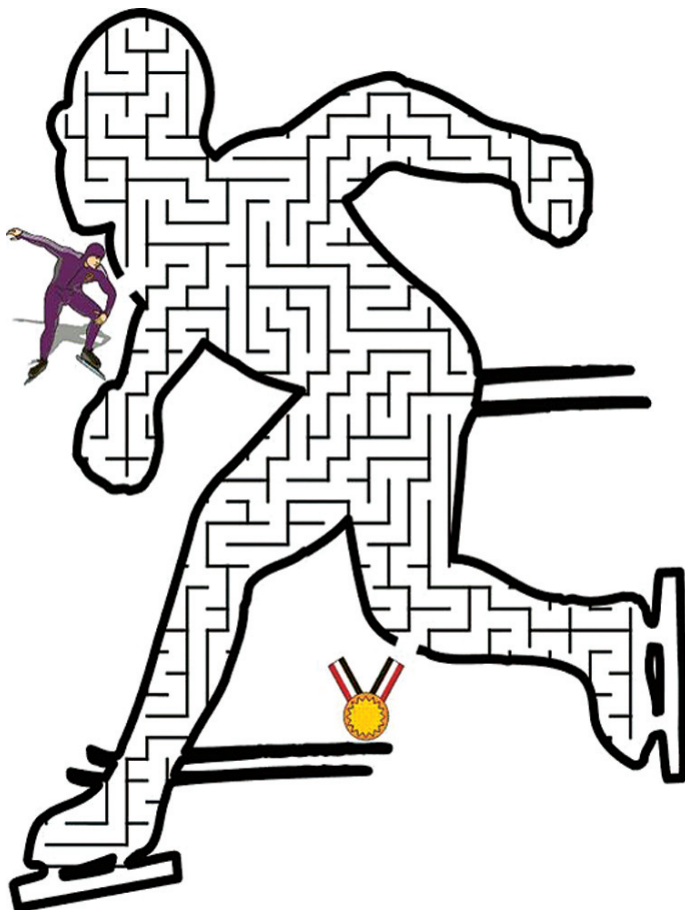
Nem mindegy

Nem mindegy, hogyan szóltatod meg a szópárokat:

szétterel vagy szétszerel
szórruha vagy szórcsuhá
toppan vagy torpan
szétüttet vagy szétültet
támasszal vagy támaszfal
tapasszal vagy tapasztal
szünettel vagy szünetjel
tannak vagy tanszak
tűzzel vagy tűzdel.

Mutass utat!

Mutasd meg az utat a korcsolyázónak, hogy mielőbb célba érjen, illetve megszerezze az áhított érmet!

Addig nézd(!), amíg csak el nem tudod olvasni!

Az ember agya érdekes dolgokra képes. Ha el tudod olvasni, még jó az elméd!

(azonos szám mindig ugyanazt a betűt jelenti, ékezzettel vagy anélkül!)

3Z 4Z UZ3N37 4Z7 4 C3L7 5Z6LG4LJ4, H6GY
B3B1Z6NY1754 M1LY3N C56D4L4765

D6LG6KR4 K3P35 4Z 3LM3.

3LK3P35Z76 D6LG6KR4! N3H3Z V6L7 3L65Z6R
3L6LV45N6D 3Z7, D3 M1R3 1D33R5Z 3HH3Z 4
56RH6Z, 4Z 3LM3D 4U76M471KU54N 3L 7UDJ4
6LV45N1.

4N3LKUL H6GY G6ND6LK6DN6D K3LL3N3 R4J74.

L3GY BU5ZK3! C54K K3V35 3MB3R K3P35
3L6LV45N1 3Z7.

H4 7375Z377, 65ZD M3G M450KK4L 15!

erv-es, szabadság)

Kakukktojás – reptő készülek, zöldborsópor, 44, K, kin-kes-
sek, körözött, mü, kagyló, fecske
Melyik szó lehet egyszerre mindkettő? – Füles, kötény, ké-

Megfejtés:

JÁTSSZUNK EGYÜTT!

Nyerj kerékpárt a Jó Pajtással!

Mai számunkban közöljük a téli nyereményjátékunk negyedik szelvényét, amit csak ki kell tölteni és megőrizni. Minden héten egy-egy szelvényt közlünk egészen december 17-éig. Gyűjtsd össze a szelvényeket, töltsd ki, zárd borítékba, címezd meg és küldd el címünkre: **Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.**

Az utolsó szelvény megjelenése után várjuk a borítékba zárt kitöltött szelvényeket, melyeknek legkésőbb január 10-éig kell szerkesztőségünkbe érkezniük ahhoz, hogy dobozba kerüljenek és részt vegyenek a sorsoláson. A sorsolás eredményét a január 21-én megjelenő számunkban tesszük közzé.

A következő értékes
nyeremények várnak rád:

- egy Capriolo kerékpár
- három Blueberry füllhallgató
- két USB-adathordozó
- két fél éves Jó Pajtás-előfizetés
- három Jó Pajtás ajándécsomag

Sok szerencsét minden játékos
kedvű olvasónknak!

3. SZELVÉNY

Karácsony másnapja melyik
szentnek a napja?

Név:

Osztály, iskola, helység:

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A 36. számunk nyereménykérdésének megfejtése nem más, mint a pók. Ezúttal Macskovity Tatjana, a szabadkai J. J. Zmaj iskola harmadik osztályos tanulója nyerte a Jó Pajtás könyvajándékát.

E heti nyereménykérdésünk a következő:

*Királynő ül székébe,
fehér öltözetébe.
Könnyre csepeg ölébe,
mond meg hamar, miféle?*

A helyes választ legkésőbb december 14-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad.** A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

Csináld magad!

Készíts ajándéktasakot!

Lapunk 27. oldalán egy hangulatos papíralapot láthatsz, amit csak ki kell vágnod és az ábrán látható utasítást követve díszes ajándéktasakot készíthetsz! Akár születésnapi apróság lapul a csomagban, akár karácsonyi meglepetés, biztos, hogy örülni fog neki az ajándékozott!

CIP – Katalogizacija u
publikaciji
Biblioteka Matice
srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: Ökrész Rozália ■ Főszerkesztő: Varjú Márta ■ Felelős szerkesztő: Török Erna ■ Grafikai szerkesztő: Újházi Kornél ■ Lektor: Halász Csilla
■ Állandó munkatársak: Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna, Tóth Tamara ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyósámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs